

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
W NOWEJ KARCZMIE ORAZ REALIZACJI GMINNEGO
PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY
DLA GMINY NOWA KARCZMA
za 2022 rok**

Nowa Karczma, marzec 2023r.

Spis Treści

WPROWADZENIE	4
I. Zakres zadań i kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.....	5
1.1 Ramy prawne działalności Ośrodka	5
1.2. Struktura organizacyjna	7
1.3. Kadra – zatrudnienie, podnoszenie kwalifikacji zawodowych	8
II. System Pomocy Społecznej.....	10
2.1. Kryteria uprawniające do korzystania z pomocy społecznej.....	10
2.2. Charakterystyka rodzin korzystających z pomocy.....	10
2.3. Funkcja i zadania pracowników socjalnych.....	14
2.4. Praca socjalna.....	15
2.5. Pomoc dla osób bezdomnych.....	15
2.6. Prace społecznie użyteczne	16
III. Analiza wypłaconych świadczeń pomocy społecznej.....	17
3.1. Zasiłki i pomoc w naturze	17
3.2. Decyzje potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej	19
3.3. Program wieloletni „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.....	19
3.4. Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów.....	21
IV. Realizacja zadań w zakresie wspierania rodziny	23
4.1. Asysta rodzinna	23
4.2. Wsparcie rodzin w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	25
4.5. Karta Dużej Rodziny – program wspierania rodzin wielodzietnych.....	27
V. System wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych	28
5.1 Usługi opiekuńcze	28
5.2. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi w tym z autyzmem	29
5.3. Pobyt w Domach Pomocy Społecznej.....	30
5.4. Rozwój usług społecznych w gminie Nowa Karczma.....	30
VI. Świadczenia rodzinne, opiekuńcze, wychowawcze , fundusz alimentacyjny i dodatek osłonowy.....	31
6.1. Świadczenia rodzinne	31
6.2. Świadczenie wychowawcze	33
6.3. Fundusz alimentacyjny	34
6.4. Prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych	35
6.5. Dodatek osłonowy.....	36

VII. Struktura wydatków w odniesieniu do realizowanych zadań.....	36
 VIII. Ważniejsze przedsięwzięcia zapewniające ciągłość funkcjonowania oraz utrzymanie infrastruktury	39
8.1. Obsługa organizacyjna Ośrodka	39
8.2. Informatyzacja	40
8.3. Kontrola Zarządcza w OPS	41
8.4. Inspektor Ochrony Danych (IOD)	41
8.5. Współpraca z organizacjami, innymi instytucjami i podmiotami	42
 Podsumowanie	43
Bilans potrzeb w zakresie pomocy społecznej na rok 2022	46

WPROWADZENIE

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie przedstawia sprawozdanie podsumowujące działania realizowane na przestrzeni 2022 roku. Materiał pozwala podsumować szereg realizowanych przez Ośrodek przedsięwzięć, inicjatyw, projektów, a także pozwala na zaprezentowanie przyjętych i wdrożonych działań. Odzwierciedla stale rozbudowywaną ofertę wsparcia, rosnący potencjał kadry Ośrodka i otwartość do angażowania się w różnorodne inicjatywy na rzecz społeczności lokalnej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie pomaga dzieciom i rodzinom, osobom starszym, z niepełnosprawnościami, bezdomnym, chorym oraz innym, które przeżywają różne sytuacje kryzysowe. Formy i metody wsparcia dostosowywane są do indywidualnych potrzeb i sytuacji konkretnej osoby lub rodziny.

Oprócz wsparcia finansowego prowadzimy pracę socjalną, działania aktywizujące, poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, prawne, grupy wsparcia, zabezpiecza dzieci pozbawione naturalnego środowiska poprzez wspieranie rodzicielstwa zastępczego.

OPS Nowa Karczma wspiera rodziny poprzez asystenturę rodzin, jako niezbędne narzędzie w pracy socjalnej. Rolą asystenta jest intensywna praca z osobą lub rodziną, bezpośrednie wsparcie w codziennym funkcjonowaniu oraz działania mające na celu wyjście z kryzysu.

Zmieniająca się sytuacja demograficzna i wzrastająca populacja osób starszych powoduje systematyczny wzrost zapotrzebowania na opiekę sprawowaną w miejscu zamieszkania jak również w ośrodkach wsparcia dziennego. Dlatego też w ostatnich latach usługi opiekuńcze oraz usługi realizowane w ośrodkach wsparcia stały się kluczową formą pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie. Podejmowane są różne działania na rzecz seniorów aby zapewnić im jak najlepszą jakość życia, dbając jednocześnie o ich opiekunów rodzinnych.

Ośrodek Pomocy Społecznej systematycznie poszerza swoją działalność, podejmuje nowe inicjatywy poszukując skutecznych sposobów rozwiązywania problemów społecznych, prowadzi niestandardowe działania. Współpracuje z instytucjami i organizacjami pozarządowymi.

Opisany w sprawozdaniu rocznym katalog zadań realizowanych w 2022 roku przez Ośrodek będzie w roku 2023 modyfikowany i aktualizowany. Ośrodek będzie realizował nowe projekty, wdrażał innowacyjne rozwiązania. Część obecnie realizowanych przedsięwzięć będzie kontynuowana, niektóre w odpowiedzi na zdiagnozowane potrzeby ulegną modyfikacji i rozbudowie.

Sprawozdanie roczne z działalności ośrodka przedstawia efekty zrealizowanych zadań ujętych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nowa Karczma na lata 2021 – 2026. Strategia określa główne kierunki i priorytety szeroko rozumianej polityki społecznej Gminy oraz tworzy system działań podejmowanych w celu przezwyciężania problemów społecznych występujących i mogących pojawić się w Gminie Nowa Karczma.

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.) kierownik ośrodka pomocy społecznej składa coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka i przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej oraz działania z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Nowa Karczma za poprzedni rok. Sprawozdanie niniejsze, ze względu na komplementarny zakres informacji wynikających ze spełnienia obydwu powołanych wyżej obowiązków sprawozdawczych, prezentuje te informacje łącznie.

I. Zakres zadań i kadra Ośrodka Pomocy Społecznej

1.1 Ramy prawne działalności Ośrodka

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie, funkcjonuje w strukturach gminy od 1990 r., udzielając mieszkańcom/klientom wsparcia (nie tylko finansowego), które umożliwia im samodzielną egzystencję, dając szansę na zaspokojenie podstawowych potrzeb, włączenie społeczne, skuteczną realizację ról społecznych, a także szansę na rozwój.

Zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń, zasady i tryb ich udzielania oraz organizację pomocy społecznej określa ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej oraz akty wykonawcze do ww. ustawy. Pomoc społeczna, zgodnie z art. 15 Ustawy o pomocy społecznej polega w szczególności na:

- 1) przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
- 2) pracy socjalnej;
- 3) prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- 4) analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- 5) realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- 6) rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie świadczył pomoc na rzecz mieszkańców gminy w oparciu o następujące przepisy prawne:

- 1) Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021r. poz. 2268 ze zm.),
- 2) Uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 roku w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, zwanego dalej Program (M. P. 2018r. poz. 1007 ze zm.),
- 3) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022r., poz. 2556 ze zm.),
- 4) Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2022r. poz. 615 ze zm.),
- 5) Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r., poz. 1297),
- 6) Ustawa z dnia 7 września 2007 roku. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2022 r. poz. 1205 ze zm.),
- 7) Ustawa z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2022r. poz. 1577 ze zm.),
- 8) Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329 ze zm.),
- 9) Ustawa z dnia 7 września 1991 roku. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022r. poz. 2230),
- 10) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022r. poz. 447 ze zm.),
- 11) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2022r. poz. 2561 ze zm.),
- 12) Ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2022r. poz. 1009 ze zm.),
- 13) Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2022r. poz. 2123),

- 14) Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2023r. poz. 100 ze zm.),
- 15) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021r.),
- 16) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2022r. poz. 1327 ze zm.),
- 17) Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2022r., poz. 2241),
- 18) Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2022r. poz. 690 ze zm.),
- 19) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2022r. poz.1634 ze zm.),
- 20) Ustawa z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 poz. 2020 ze zm.),
- 21) Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 roku o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2021r. poz. 289),
- 22) Ustawa z dnia 10 maja 2018 roku o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019r. poz. 1781),
- 23) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 roku w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE,
- 24) Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2022r. poz. 2000 ze zm.),
- 25) Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 roku Kodeks pracy (Dz. U. z 2022r. poz. 1510 ze zm.),
- 26) Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 grudnia 2017 roku w sprawie organizowania prac społecznie użytecznych (Dz. U. z 2017 poz. 2447 ze zm.),
- 27) Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 roku w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005r. Nr. 189 poz. 1598 ze zm.),
- 28) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011r. Nr 209 poz. 1245),
- 29) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 roku w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz. U. z 2011r. Nr. 81 poz. 448),
- 30) Kodeks rodzinny i opiekuńczy z dnia 25 lutego 1964 roku (t. j. Dz. U. z 2020r. poz. 1359 ze zm.),
- 31) Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U z 2023r. poz.165 ze zm.),
- 32) Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2022r. poz. 479 ze zm.),
- 33) Ustawa z dnia 5 grudnia 2014r o Karcie Dużej Rodziny(Dz.U. z 2021 r., poz. 1744 ze zm.),
- 34) Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu unieważnienia Karty Dużej Rodziny, wzorów graficznych oraz szczegółowego zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku o przyznanie Karty Dużej Rodziny (Dz.U. z 2022 r., poz. 1300),
- 35) Ustawa z dnia 17 grudnia 2021r. o dodatku osłonowym (Dz. U. z 2023r. poz 169 ze zm.),
- 36) Ustawa z dnia 12 marca 2022r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 103 ze zm.).

1.2. Struktura organizacyjna

Szczegółową strukturę organizacyjną Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie oraz podział zadań zawiera Regulamin Organizacyjny Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie. Na dzień 31 grudnia 2022 roku wewnętrzny podział organizacyjny przedstawiał się następująco:

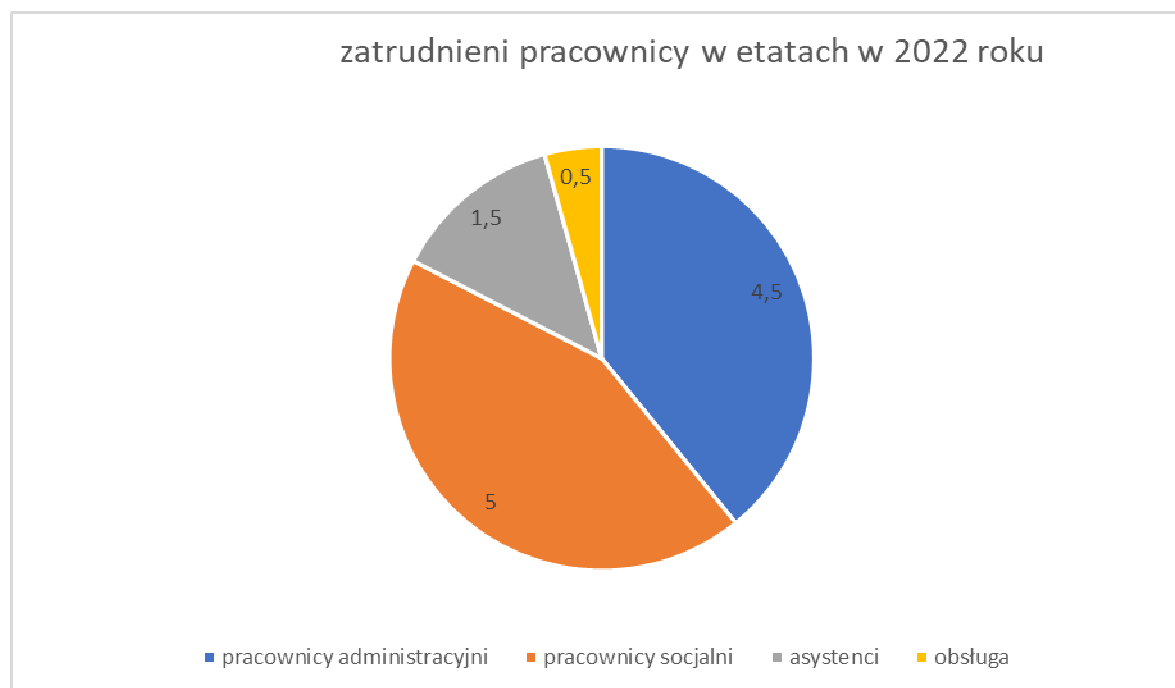
Tabela 1. Podstawowa struktura organizacyjna jednostki

Nr	Nazwa komórki organizacyjnej	Wykaz stanowisk	Wymiar zatrudnienia (etaty)
1.	Kierownictwo	Kierownik	1
2	Pomoc Społeczna	Starszy specjalista pracy socjalnej	2
		Starszy pracownik socjalny	1
		Pracowni socjalny	2
		Asystent rodziny	1,50
3	Realizacja świadczeń społecznych	Starszy inspektor ds. świadczeń rodzinnych	1
		Referent	1
4	Księgowość	Główny Księgowy	1
		Starszy specjalista	0,5
5	pozostałe	sprzątaczką	0,5

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

1.3. Kadra – zatrudnienie, podnoszenie kwalifikacji zawodowych

Liczba zatrudnionych pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie według stanu na dzień 31.12.2022 r. wynosiła 14 osób, tj. 11,5 et. (w przeliczeniu na pełen etat). Jedna osoba była zatrudniona w zastępstwie. Poza tym dodatkowo jedna osoba przebywała na urlopie macierzyńskim.

Źródło: Opracowanie własne Ośrodka.

Ilość zatrudnionych pracowników socjalnych reguluje art. 110 pkt 11 ustawy o pomocy społecznej, który mówi, że: „Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących”.

Niezbędnym warunkiem prawidłowej realizacji zadań pomocy społecznej jest posiadanie dobrego zespołu pracowników wyposażonego w specjalistyczną wiedzę i doświadczenie. Ustawa o pomocy społecznej określa, kto może zostać pracownikiem socjalnym. Zgodnie z art. 116 ust. 1 może to być osoba, która posiada dyplom ukończenia kolegium pracowników służb społecznych lub ukończyła studia wyższe na kierunku praca socjalna, lub do dnia 31 grudnia 2013 r. ukończyła studia wyższe o specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego na jednym z kierunków: pedagogika, pedagogika specjalna, politologia, polityka społeczna, psychologia, socjologia lub nauki o rodzinie, ukończyła studia podyplomowe z zakresu metodyki i metodologii pracy socjalnej w uczelni realizującej studia na kierunku praca socjalna lub w zakresie pracy socjalnej, po uprzednim ukończeniu studiów na jednym z kierunków, o których mowa powyżej.

W ostatnich latach można obserwować stały wzrost liczby realizowanych przez pomoc społeczną zadań, co wiąże się z koniecznością stałego doskonalenia zawodowego, poszerzania posiadanej wiedzy i umiejętności. Rosnące wymagania w stosunku do pracowników socjalnych, jak

i pracowników obsługi administracyjno – finansowej Ośrodka, owocują corocznym wzrostem poziomu wykształcenia kadry.

Zdecydowana większość pracowników legitymuje się wykształceniem wyższym – 10 osób (71%). Ponadto zatrudnione są 3 osoby (22%) z wykształceniem średnim, z których 2 osoby ukończyły szkoły policealne oraz 1 osoba (7%) z wykształceniem podstawowym.

Pracownicy Ośrodka w 2021 r. uczestniczyli w różnego rodzaju kursach, szkoleniach oraz konferencjach organizacyjnych przez firmy zewnętrzne, a także przez Ośrodek Pomocy Społecznej. W ubiegłym roku pracownicy wzięli udział w płatnych i bezpłatnych szkoleniach zewnętrznych i wewnętrznych. Przeprowadzone szkolenia obejmowały swoim zakresem między innymi następujące tematy:

1. „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie”;
2. „Zarządzanie informacją prasową, Nowelizacja ustawy o pomocy społecznej oraz wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej”;
3. „Nowelizacja specustawy o pomocy obywatelom Ukrainy”;
4. „ Dodatek węglowy – przyznawanie świadczenia i prowadzenie postępowania”;
5. „Kooperacja – efektywna i skuteczna”;
6. „Wizyta studyjna w podmiotach ekonomii społecznej w Województwie Wielkopolskim”;
7. „Praca ze sprawcą przemocy w rodzinie”;
8. „Nowelizacja ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej”;
9. „Problemy gospodarki finansowej JST”;
10. „Dodatek osłonowy – nowe świadczenie – procedury przyznawania”;
11. „Szkolenie BHP”;
12. „Dochody, wydatki, rozchody, przelewy zewnętrzne i wewnętrzne na rachunek Vat w Ośrodku Pomocy Społecznej – podstawy rozliczeń wraz ze zmianami od 1 stycznia 2021r podatku Vat”;
13. „Nowy ładu w wynagrodzeniach”;
14. „Superwizja”;
15. „NK i Zespół interdyscyplinarny”;
16. „Praca z dzieckiem zaburzonym”.

Na potrzeby głównej księgowej zostały zakupione dwie publikacje:

- Magdalena Majdrowicz – Dmitrzak i Joanna Frąckowiak „Szczegółowa klasyfikacja dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych z komentarzem, przykładami, uwagami objaśniającymi”.
- Maria Augustowska i Wojciech Rup „ Komentarz do planu kont dla jednostek budżetowych oraz dla budżetu jednostek samorządu terytorialnego” .

II. System Pomocy Społecznej

2.1. Kryteria uprawniające do korzystania z pomocy społecznej

Podstawową przesłanką udzielenia osobom i rodzinom wsparcia, w ramach pomocy społecznej jest trudna sytuacja życiowa, której nie można przezwyciężyć mimo uprzedniego wykorzystania wszystkich własnych środków, możliwości i uprawnień.

Trudna sytuacja życiowa to, w szczególności zaistnienie jednej z okoliczności wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej przy uwzględnieniu kryterium dochodowego. Ustawa o pomocy społecznej określa wysokość kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Obecnie kryterium obowiązuje od stycznia 2022 roku i wynosi:

- dla osoby samotnie gospodarującej 776,00 zł,
- dla osoby w rodzinie 600,00 zł.

O pomoc w formie dożywiania dzieci, gorącego posiłku dla dorosłych oraz pomoc w formie świadczenia pieniężnego na zakup żywności mogą starać się:

- osoby samotnie gospodarujące, których dochód nie przekracza 150% ustawowego kryterium dochodowego dla osoby samotnie gospodarującej, tj. kwoty 1 164,00 zł,
- osoby w rodzinie, których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150% ustawowego kryterium dochodowego dla osoby w rodzinie, tj. kwoty 900,00 zł.

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej co 3 lata przeprowadza weryfikację w/w kryteriów dochodowych na podstawie wyników badań progu interwencji socjalnej. Kolejna weryfikacja przypada 2024 rok.

2.2. Charakterystyka rodzin korzystających z pomocy

Zgodnie z ustawą świadczenia z pomocy społecznej są udzielane klientom na wniosek, wniosek przedstawiciela ustawowego danej osoby albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. Pomoc społeczna może być udzielana również z urzędu. Decyzję administracyjną o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia wydaje się po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego, który przeprowadza się u osób i rodzin korzystających lub ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej w celu ustalenia ich sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek udzielania pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Problemy społeczne rozumiane są jako powtarzające się, masowe zjawiska uznane przez daną społeczność za negatywne, niekorzystne, których nasilenie budzi zaniepokojenie opinii publicznej i może przyczynić się do dezorganizacji życia społecznego.

Pomocy społecznej udziela się w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Rodzaj i forma udzielanej pomocy uzależniona jest w szczególności od rodzaju i skali występujących w danej rodzinie problemów. Każdy przypadek rozpatrywany jest indywidualnie, a

udzielanie pomocy następuje po wnikliwym zbadaniu i ocenie sytuacji przez pracownika socjalnego podczas przeprowadzania wywiadu środowiskowego oraz po zebraniu niezbędnych danych i informacji.

Na przestrzeni ostatnich lat ogólna liczna osób i rodzin korzystających z pomocy ma tendencję spadkową.

Tabela Nr 2. Rzeczywista liczba osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2020 – 2022.

Wyszczególnienie	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
Liczba rodzin	146	133	125
Liczba osób w	483	415	389

Źródło: Sprawozdania roczne MPiPS-03.

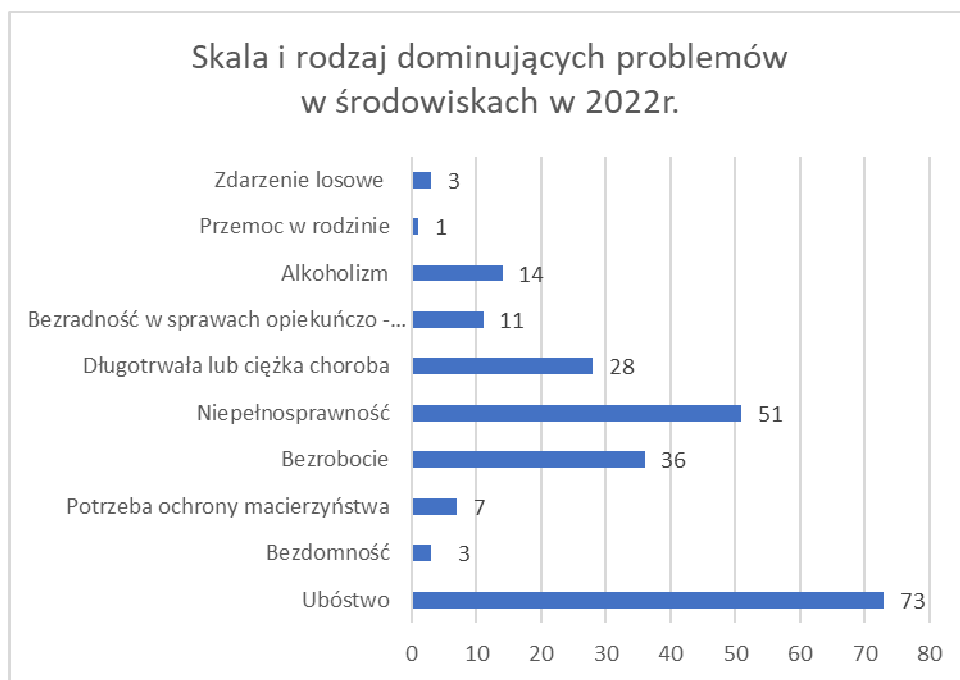
Powody przyznania świadczeń z pomocy społecznej klientom Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie w latach 2020 -2022 przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 3. Powody korzystania z systemu pomocy społecznej w latach 2020 – 2022.

Powód korzystania z pomocy	Rok 2020		Rok 2021		Rok 2022	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Ubóstwo	95	333	86	297	73	247
Bezdomność	2	2	3	3	3	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa	3	18	4	23	7	41
Bezrobocie	46	147	37	129	36	135
Niepełnosprawność	64	181	56	146	51	126
Długotrwała lub ciężka choroba	58	136	66	151	28	68
Bezradność w sprawach opiekuńczo	11	45	13	48	11	39
<i>rodziny niepełne</i>	7	27	12	42	7	23
<i>rodziny wielodzietne</i>	2	14	1	6	1	6
Alkoholizm	19	44	17	37	14	31
Trudności w przystosowaniu do życia	0	0	2	5	0	0
Przemoc w rodzinie	3	17	4	16	1	4
Zdarzenie losowe	2	13	1	3	3	9

*Źródło: Sprawozdania OPS w Nowej Karczmie**

(Powyżej zamieszczone zostały szczegółowe dane dotyczące liczby osób i rodzin w poszczególnych grupach. Wymienione w ustawie dysfunkcje, z powodu których przyznana była pomoc, mogły współwystępować ze sobą i z tego względu liczby osób i rodzin nie sumuje się).

Źródło: Sprawozdania OPS w Nowej Karczmie

Niski poziom kwalifikacji i wykształcenia podopiecznych Ośrodka, złe wzorce wyniesione z domu, bezradność oraz uzależnienia, decydują o wysokiej liczbie osób pozostających bez pracy, a tym samym wymagających wsparcia.

Analiza danych za rok 2022 odnośnie dysfunkcji osób korzystających z pomocy społecznej wyznacza priorytety w pracy z poszczególnymi kategoriami osób: długotrwale lub ciężko chorymi, niepełnosprawnymi, bezrobotnymi. Podobnie jak w latach ubiegłych trudnością życiową klientów pomocy społecznej było ubóstwo.

Poza wyżej wymienionymi problemami istnieje szereg innych zdiagnozowanych dysfunkcji, które występują w mniejszym natężeniu jednak mają istotny wpływ na życie społeczne. Należą do nich bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, bezdomność czy przemoc domowa.

W 2022 r. Ośrodek objął pomocą społeczną następujące typy rodzin:

Tabela Nr 4. Typy gospodarstw domowych objętych pomocą w 2022 roku.

WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
	OGÓŁEM	
Rodziny Ogółem	188	542
o liczbie osób		
1	70	70
2	32	64
3	16	48
4	36	144
5	17	85
6 i więcej	17	131
w tym (z wiersza 1) rodziny z dziećmi ogółem	67	315
o liczbie dzieci		
1	8	15
2	19	95
3	6	34
4	4	28
5	2	15
6 i więcej	4	32
RODZINY NIEPEŁNE OGÓŁEM	20	71
o liczbie dzieci		
1	6	14
2	7	22
3	4	15
4 i więcej	3	20
RODZINY EMERYTÓW I RENCISTÓW	77	121
o liczbie osób		
1	48	48
2	20	40
3	4	12
4 i więcej	5	21

Źródło: Sprawozdania roczne MPiPS-03-R.

Analiza rodzin beneficjentów pomocy społecznej według składu gospodarstw domowych wskazuje, że najliczniejszą grupę stanowią rodziny emerytów i rencistów objętych pomocą 40 % środowisk. Drugą grupę stanowią gospodarstwa jednoosobowe – 37 % ogółu. Rodziny z dziećmi stanowią 27% ogółu gospodarstw domowych, (z czego 10,63% stanowią rodziny niepełne).

2.3. Funkcja i zadania pracowników socjalnych

W celu realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie zatrudniona była w 2022r. wykwalifikowana kadra, w szczególności 5 pracowników socjalnych. Pracownicy socjalni. Podstawowym zadaniem pracownika socjalnego jest szczegółowe rozeznanie sytuacji osoby i rodziny zwracającej się o pomoc oraz na podstawie wywiadu środowiskowego stworzenie kompleksowej diagnozy. Opracowana diagnoza jest punktem wyjściowym do skonstruowania długofalowego planu pracy z osobą/rodziną.

Pracownicy socjalni tutejszego Ośrodka na podstawie art. 29 ust. 3 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2022 poz. 2123) kierowali do Sądów wnioski o stwierdzenie potrzeby umieszczenia w szpitalu psychiatrycznym osób chorujących psychicznie bez ich zgody. Osoby chore psychicznie, których dotychczasowe zachowanie wskazywało na to, że nieprzyjęcie do szpitala spowodowałoby znaczne pogorszenie ich stanu zdrowia psychicznego bądź, które były niezdolne do samodzielnego zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych. W 2022 r. OPS wniósł do Sądu Rejonowego 1 wniosek dotyczących leczenia psychiatrycznego bez zgody strony.

W 2022 roku pracownicy socjalni tut. Ośrodka kierowali do Sądu 1 wniosek dotyczący wydawania postanowienia o potrzebie umieszczenia osoby w domu pomocy społecznej bez jej zgody. W przypadku, gdy osoba wymagająca skierowania do domu pomocy społecznej, ze względu na swój stan zdrowia, nie była zdolna do świadomego wyrażenia na to zgody lub w przypadku, gdy na skutek choroby psychicznej nie wyraziła zgody na skierowanie do placówki, a brak opieki zagrażał jej życiu – OPS wystąpił do sądu opiekuńczego z wnioskiem o skierowanie do domu pomocy społecznej bez zgody strony. W ubiegłym roku sąd wyraził zgodę na umieszczenie 1 osoby na wniosek OPS w domu pomocy społecznej.

W ramach pracy socjalnej pracownicy socjalni OPS w Nowej Karczmie realizują również zadania polegające na występowaniu do sądów z wnioskiem o wgląd w sytuację rodzinno - wychowawczą i o zajęcie stanowiska wobec opieki nad małoletnim dzieckiem.

W 2022 roku OPS wystąpił raz do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny oraz małoletnich dzieci.

Pracownicy socjalni w 2022 roku występowali do Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z 7 wniosków do Sądu o skierowanie na przymusowe leczenie.

Pracownicy socjalni OPS realizując zadania z zakresu pomocy społecznej w celu udzielenia efektywnego wsparcia w 2022 roku:

- wzorem lat ubiegłych wytypowali grupę dzieci, z rodzin objętych wsparciem do skorzystała z letniego wypoczynku, 5 dzieci przebywało na 10 dniowych koloniach w Lesku. Dzieci miały zapewnione mnóstwo atrakcji. Program wypoczynku przewidywał zajęcia edukacyjno-krajoznawcze realizowane w formie wycieczek. Dzieci miały możliwość zwiedzić skansen: Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku, miasto Sanok i Lesko, zobaczyć Bieszczadzkie Połoniny oraz pływać statkiem po jeziorze solińskim. Udział w koloniach organizowanych przez Kuratorium Oświaty był bezpłatny.
- z grona podopiecznych OPS do Szlachetnej Paczki skorzystało 8 rodzin i osób wymagających pomocy, które z przyczyn niezależnych od siebie znalazły się w trudnej sytuacji materialnej oraz życiowej. Rodziny otrzymały wsparcie dostosowane do potrzeb rodziny w postaci między innymi: kuchenki gazowej, lodówki, pralki, ubrań, żywności i środków czystości.
- w grudniu 2022r jak co roku rozdysponowali 80 świątecznych paczek dla samotnych seniorów z gminy Nowa Karczma.
- w okresie jesienno - zimowym pracownicy socjalni zabezpieczali osoby samotne i starsze w opał i żywność. Natomiast osoby bezdomne kierowane były do schronisk itp.

Typowaniem rodzin do wszystkich „akcji” zajmują się pracownicy socjalni oraz asystenci rodzin, gdyż mają najlepsze rozeznanie w rzeczywistej sytuacji materialnej dębickich rodzin.

2.4. Praca socjalna

Praca socjalna należy do zadań własnych samorządu gminnego o charakterze obligatoryjnym i jest świadczeniem niepieniężnym. Jest świadczona osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód i nie wymaga wydania decyzji przez organ pomocy społecznej. Praca socjalna jest działalnością mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. W 2022 roku udzielono pomocy w postaci pracy socjalnej ogółem 91 rodzinom, tj. (192 osobom w tych rodzinach).

W ramach pracy socjalnej dokonuje się licznych działań mających na celu poprawę jakości życia osób i rodzin. Takim działaniem jest między innymi zawarcie kontraktu socjalnego, który jest pisemną umową zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny np. do podjęcia aktywności zawodowej poprzez zarejestrowanie się w urzędzie pracy.

Tabela Nr 5. Liczba zawartych kontraktów socjalnych/projektów socjalnych w latach 2020 – 2022.

Praca socjalna prowadzona w oparciu o:	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
KONTRAKT SOCJALNY część A*	3	2	6
KONTRAKT SOCJALNY część B*	0	0	0

Źródło: Sprawozdania roczne OPS w Nowej Karczmie.

* Kontrakt socjalny część A dotyczy osób i rodzin, z którymi zawierany jest kontrakt w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej. Kontrakt socjalny część B dotyczy osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, o których mowa w art. 49 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2022, poz. 690 ze zm.), zawierany w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

2.5. Pomoc dla osób bezdomnych

Jedną z przyczyn korzystania z pomocy społecznej jest bezdomność. Obok udzielania świadczeń, pomoc kierowana do osób bezdomnych obejmuje między innymi zabezpieczenie schronienia w placówkach przeznaczonych dla osób bezdomnych oraz współpracę z innymi podmiotami oraz inicjowanie akcji pomocowych adresowanych do osób bezdomnych.

Podstawowym świadczeniem, z którego korzystają bezdomni zwłaszcza w okresie zimowym jest zapewnienie schronienia. W związku z powyższym Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie zawarł umowę na świadczenie usług schronienia tj. udzielenia tymczasowego całodobowego schronienia w schronisku dla bezdomnych wraz z zapewnieniem całodziennego wyżywienia lub zapewnienia tylko 1 gorącego posiłku dziennie, niezbędnych warunków socjalnych

oraz prowadzenie pracy socjalnej mającej na celu pomoc w załatwianiu podstawowych spraw życiowych z Chrześcijańskim Stowarzyszeniem Dobroczynnym z siedzibą w Gdyni.
W 2022 roku z schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych skorzystały 3 osoby.

Tabela Nr 6. Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w formie schronienia w schroniskach w latach 2020 – 2022.

Forma pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie		
	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
Schronienie	2	2	3

Źródło: Sprawozdania roczne MRPiPs-03 za okres 2020 – 2022.

Z doświadczeń pracowników OPS wynika, że bezdomność występująca w naszej gminie to w głównej mierze tzw. bezdomność z wyboru, która jest przejawem patologii indywidualnej przez odrzucenie powszechnie respektowanych wzorów obyczajowych, co zbiega się z zaburzeniami psychicznymi, zdrowotnymi, w tym związanymi z uzależnieniami oraz brakiem oparcie i pomocy ze strony rodziny.

OPS w Nowej Karczmie koordynuje cykliczne badanie osób bezdomnych na terenie gminy. Dzięki danym pozyskanym w tym badaniu mamy rozeznanie co do sytuacji liczbowej osób bezdomnych przebywających na terenie gminy.

2.6. Prace społecznie użyteczne

Realizując Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 25 października 2005r. OPS przekazał do Powiatowego Urzędu Pracy, listę z osobami wytypowanymi do prac społecznie użytecznych. Z informacji uzyskanych z PUP do wykonywania prac społecznie użytecznych skierowano 7 osób.(4 kobiety i 3 mężczyzn). Przepracowano łącznie 2 260 godzin, w ramach których wykonywano prace porządkowe w miejscowościach: Nowa Karczma, Nowy Barkoczyn, Szatarpy, Skrzydłowo, Lubań i Liniewko Kościerskie. Łączna kwota wypłaconych świadczeń wyniosła 21 120 zł, z tego 12 672 zł zostało zrefundowane ze środków Funduszu Pracy przez PUP w Kościerzynie. Pozostała kwota 10 148 zł pochodziła ze środków własnych gminy. Koszt 1 godz. prac wynosił do maja 2022r 9,00 zł, a od czerwca 2022r. 9,50 zł. Uczestnicy przed rozpoczęciem prac zostali przeszkoleni w zakresie przepisów BHP oraz zasad bezpiecznego zachowania się w sytuacji zagrożenia. Program prac społecznie użytecznych trwał od 21 lutego do 9 grudnia 2022 roku.

III. Analiza wypłaconych świadczeń pomocy społecznej

3.1. Zasiłki i pomoc w naturze

Świadczenia pomocy społecznej są zróżnicowane, niektóre z nich mają charakter obligatoryjny, a inne fakultatywny. Każdy rodzaj świadczenia ma ustawowo określone przesłanki będące podstawą ich przyznania. W 2022 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie zrealizował następujące świadczenia pieniężne:

Zasiłek stały jest świadczeniem przysługującym osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy z powodu niepełnosprawności, spełniającym kryterium dochodowe.

Tabela Nr 7. Zasiłek stały oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne w 2022 roku.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Koszt świadczeń (w zł)
Zasiłki stałe - ogółem	23	220	129 952
Składki na ubezpieczenie zdrowotne (przy zas. stałym)	19	194	10 704

Źródło: Dane OPS z sprawozdania MPiPS-03, SKŁ-ZDR.

Zasiłek okresowy to świadczenie przysługujące w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Przyznawany jest osobom i rodzinom, których dochód jest niższy od kryterium dochodowego.

Tabela Nr 8. Zasiłki okresowe w 2022 roku.

Forma pomocy	Liczba osób którym przyznano	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (w zł.)	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zasiłki okresowe ogółem:	26	81	33 054	26	91
w tym przyznane z powodu:					
bezrobocia	15	43		15	48
długotrwałej choroby	3	16		3	8
niepełnosprawności	2	5		2	10
inne przyczyny	6	17		6	25

Źródło: sprawozdania OPS w Nowej Karczmie.

Tabela Nr 9. Realizacja zasiłków okresowych w latach 2020-2022.

Rok	Ilość rodzin	Kwota świadczeń
2020	22	32 707 zł
2021	22	31 674 zł
2022	26	33 054 zł

Źródło: sprawozdania OPS w Nowej karczmie.

Zasiłek celowy

W celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej może być przyznany zasiłek celowy. Może on być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu opału, żywności, leków i leczenia, odzieży i obuwia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw sprzętu użytku domowego, a także kosztów pogrzebu. Do otrzymania zasiłku celowego uprawnione są również osoby lub rodziny, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, bądź klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W tego rodzaju przypadkach świadczenie to może być przyznane niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi. Jeśli osoba lub rodzina marnotrawi przyznane świadczenia, celowo je niszczy lub korzysta w sposób niezgodny z przeznaczeniem bądź marnotrawi własne zasoby finansowe, może nastąpić ograniczenie świadczeń lub odmowa ich przyznania.

Specjalny zasiłek celowy

Specjalny zasiłek celowy jest bezzwrotnym świadczeniem przyznawanym w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających określone w ustawie kryterium. W 2022 roku wypłacono zasiłki celowe specjalne na kwotę 18 609 zł dla 34 osób.

Tabela Nr 10. Realizacja zasiłków celowych w latach 2020 - 2022.

Rok	Ilość osób	Kwota świadczenia
2020	45	25 881 zł
2021	39	20 374 zł
2022	63	33 856 zł

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

W celu przeciwdziałania niweczeniu uzyskanej pomocy i marnotrawstwu przyznanych środków część osób, głównie nadużywające alkoholu lub marnotrawiące przyznaną pomoc, nie otrzymywało pomocy w gotówce, lecz realizowało ją w sklepach na terenie gminy.

Udzielenie schronienia

Udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego w noclegowniach, schroniskach, domach dla bezdomnych i innych miejscach do tego przeznaczonych. Dla osób bezdomnych z terenu gminy pomoc świadczona była przez Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne z siedzibą w Gdyni przy ul. Zamenhofs 13a.

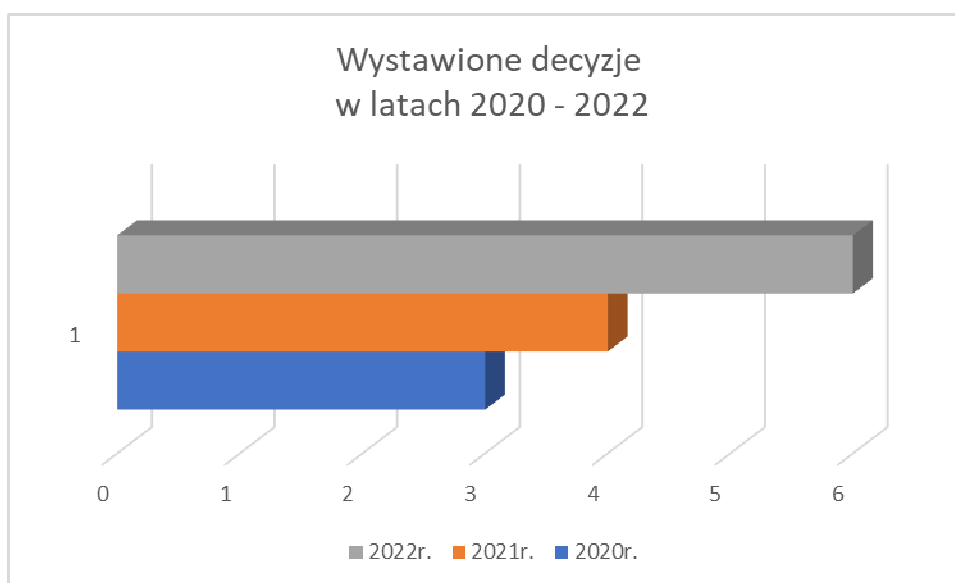
W 2021r. opłatę na pobyt w schroniskach dokonano za 3 bezdomnych na kwotę 4 114 zł.

3.2. Decyzje potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie wskazuje wójtowi osoby do wydania decyzji na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2022r. poz.2561 ze zm.) Z potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie ww. ustawy na okres 90 dni mogą korzystać:

- osoby nieubezpieczone,
- osoby posiadające obywatelstwo polskie,
- osoby posiadające miejsce zamieszkania na terytorium RP,
- osoby, które spełniają kryterium dochodowe obowiązujące w pomocy społecznej, co do których nie stwierdzono dysproporcji pomiędzy dochodem a rzeczywistą sytuacją majątkową.

W 2022 r. w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej wydano 6 decyzji administracyjnych).

Źródło: Opracowanie własne Ośrodka.

Wydanie przedmiotowej decyzji poprzedza postępowanie analogiczne jak w przypadku przyznawania świadczeń z pomocy społecznej, a więc niezbędne jest przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego. W wyniku tego wywiadu ustala się, czy dana osoba spełnia wymogi ustawowe i czy możliwe jest potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

3.3. Program wieloletni „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023

Program obowiązuje od 1 stycznia 2019 r. i skierowany jest zarówno do dzieci, uczniów, jak i osób starszych. Składa się z trzech modułów. – Pierwszy moduł to wsparcie i posiłek adresowany do dzieci i młodzieży. Drugi to posiłek adresowany do osób starszych. Trzeci moduł został uregulowany w rozporządzeniu, zakłada doposażenie i poprawę standardu już działających stołówek (mających własną kuchnię i jadalnię) lub doposażenie tych, które nie działają tak, aby

mogły zostać uruchomione lub o stworzenie nowych, a także wsparcie w adaptacji i wyposażenia pomieszczeń przeznaczonych do spożywania posiłków, czyli jadalni.

Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Pomoc taka trafi do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych – spełniających warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie o pomocy społecznej oraz kryterium dochodowe, tj. 150 proc. kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń z pomocy społecznej.

Strategicznym celem programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia oraz osób dorosłych: samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych.

Pomoc w formie posiłku, ze szczególnym uwzględnieniem posiłku gorącego przyznana była bezpłatnie osobom, których dochód na osobę w rodzinie nie przekraczał kwoty 900,00 zł (600 zł kryterium dochodowe dla osoby w rodzinie x 150%), a dla osoby samotnie gospodarującej 1 164 zł (776 zł kryterium dochodowe dla osoby samotnie gospodarującej x 150%).

Program jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie:

- wsparcia finansowego gmin w wypełnieniu zadań własnych o charakterze obowiązkowym,
- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach,
- poprawy poziomu życia dzieci i młodzieży,
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych.

W ramach programu wsparcia udziela się w szczególności:

- dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
- uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej,
- osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym.

**Tabela Nr 12. Realizacja programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”
w latach 2019 –2021.**

<i>RODZAJ POMOCY</i>	ROK 2019		ROK 2020		ROK 2021	
	Środki własne /zł/	Dotacja rządowa /w zł/	Środki własne /w zł/	Dotacja rządowa /w zł/	Środki własne /w zł/	Dotacja rządowa
Koszt Programu Ogółem	120 813		46 819		39 299	
	50 813	70 000	22 876	23 943	15 720	39 299
Pomoc w formie posiłku	43 613	43 613	16 276	23 943	15 720	39 299
Pomoc w formie zasiłku celowego	7 200	-	6 600	-	-	-

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Pomoc w formie dożywiania przyznawano na podstawie przeprowadzonego wywiadu środowiskowego, tj. na zasadach określonych w Uchwale Rady Ministrów o ustanowieniu

programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz w ustawie o pomocy społecznej. W 2021 roku w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” objęto pomocą w formie jednego posiłku 118 osób, które otrzymały pomoc o łącznej kwocie 39 299 zł (z tego środki własne 15 720 zł, dotacja 23 579 zł).

Dożywianie prowadzone było łącznie w 5 placówkach na terenie gminy Nowa Karczma, w tym: 4 szkołach i 1 przedszkolu.

3.4. Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów

W 2022 r. na podstawie ustawy o systemie oświaty oraz Uchwały nr XXXI/199/13 Rady Gminy Nowa Karczma z dnia 20 czerwca 2013 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie gminy Nowa Karczma (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z 2013r. poz.2845) i uchwały Rady Gminy Nowa Karczma Nr XX/127/2012 z dnia 21 czerwca 2012r. w sprawie upoważnienia Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów i słuchaczy zamieszkałych na terenie gminy (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z 2012r. poz. 2204) realizował zadania polegające na przyznawaniu uczniom pomocy materialnej o charakterze socjalnym w formie stypendiów szkolnych oraz zasiłków szkolnych.

Stypendia szkolne

Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej wynikającej z niskich dochodów rodziny, w szczególności gdy w rodzinie występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe. Stypendium szkolne może być udzielane uczniom w formie:

- całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, w tym wyrównawczych, wykraczających poza zajęcia realizowane w szkole w ramach planu nauczania, a także udziału w zajęciach edukacyjnych realizowanych poza szkołą,
- pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w tym w szczególności zakupu podręczników,
- w formie całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów związanych z pobieraniem nauki poza miejscem zamieszkania.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami wnioski w sprawie stypendiów szkolnych dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych przyjmowano od dnia 30 sierpnia do dnia 15 września 2022 r. Miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia uprawniająca do ubiegania się o stypendium szkolne nie mogła być wyższa niż 600 zł. Stypendium szkolne wypłacane było w terminach: do dnia 15 czerwca – za okres od stycznia do czerwca 2022 r. oraz do dnia 16 listopada – za okres od września do grudnia 2022 r., po otrzymaniu środków na ten cel w ramach dotacji z budżetu państwa.

W roku szkolnym 2021/2022 rozpatrzono 88 wniosków. Na ich podstawie w okresie od stycznia do czerwca 2022 r. z pomocy w formie stypendium szkolnego skorzystało 88 uczniów. W roku szkolnym 2022/2023 rozpatrzono 77 wniosków.

Na wypłatę stypendiów szkolnych w 2022 r. przeznaczono kwotę 86 900 zł, w tym 18 400 zł ze środków własnych gminy.

Zasiłek szkolny

Zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego tj. zdarzenia nagłego, nieprzewidywalnego, niezależnego od wnioskodawcy, które wywoła przynajmniej przejściową trudną sytuację materialną rodziny ucznia. O zasiłek szkolny można ubiegać się w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od wystąpienia zdarzenia losowego uzasadniającego przyznanie świadczenia. Zasiłek szkolny może być przyznany w formie świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym lub w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, raz lub kilka razy w roku, niezależnie od otrzymywanego stypendium szkolnego.

W 2022 r. do OPS w Nowej Karczmie wpłynęły 3 wnioski o przyznanie zasiłku szkolnego dla 3 uczniów. Na wypłatę zasiłków szkolnych w 2022 r. przeznaczono kwotę 1 500 zł.

Tabela Nr 13. Stypendia i zasiłki szkolne w roku 2022.

Wyszczególnienie	Rok szkolny 2021/2022	Rok szkolny 2022/2023
Liczba złożonych wniosków o przyznanie stypendium szkolnego	88	77
Liczba przyznanych stypendiów	88	77

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Tabela Nr 14. Zasiłki szkolne w roku szkolnym 2022r.

Liczba wniosków o przyznanie zasiłku	3
Liczba przyznanych zasiłków szkolnych	0

Źródło: opracowanie własne Ośrodka

Analizując poniższe dane możemy zauważyć, że liczba świadczeniobiorców uprawnionych do pobierania stypendium szkolnego w 2022 roku zmalała w stosunku do roku 2021.

IV. Realizacja zadań w zakresie wspierania rodziny

4.1. Asysta rodzinna

W 2022 r. Ośrodek kontynuował realizację specjalistycznej pracy socjalnej w zakresie asysty rodzinnej. Realizacja zadań z zakresu asysty rodzinnej stanowi odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby korzystających z pomocy Ośrodka mieszkańców gminy Nowa Karczma. Celem świadczenia usługi jest poprawa sytuacji życiowej rodzin w trudnej sytuacji rodzinnej, w tym w szczególności stworzenie optymalnych warunków służących wychowywaniu dzieci i pokonywaniu bieżących problemów, nabycie i doskonalenie umiejętności społecznych rodziców i zwiększenie kompetencji rodzicielskich. Adresaci usługi to rodziny, w których dominującym problemem są trudności opiekuńczo – wychowawcze z dziećmi, gotowe do rozwiązywania swojej trudnej sytuacji i współpracujące z pracownikiem socjalnym, posiadające zasoby pozwalające rozwiązać zidentyfikowane problemy przy wykorzystaniu posiadanych możliwości i zasobów, w szczególności zagrożone wykluczeniem społecznym oraz umieszczeniem dzieci w placówce opiekuńczo – wychowawczej. Usługa w zakresie asysty rodzinnej była realizowana na terenie gminy Nowa Karczma przez 3 odpowiednio przygotowanych asystentów. Pracownicy realizujący zadania z zakresu asysty rodzinnej objęli wsparciem 13 rodzin.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 176 pkt. 1 w/cyt. ustawy do zadań gminy należy opracowanie i realizacja 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny. Ostatni Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Nowa karczma obejmuje lata 2022 – 2024, powołany został Uchwałą nr XLI/236/2022 Rady Gminy Nowa Karczma z dnia 12 maja 2022r.

Podstawowym założeniem Programu jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tej funkcji poprzez pracę z rodziną i zapewnienie wsparcia w prawidłowej opiece i wychowaniu dzieci.

Praca z rodziną winna być połączona z jej własną aktywnością. Organizując różnorodne formy pomocy na rzecz rodziny wieloprotblemowej, należy konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Stąd podstawowym założeniem niniejszego Programu jest wsparcie rodziny naturalnej oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić swoją rodzinę.

Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej nie oznacza rozwiązania problemu rodziny. Ze względu na więzi emocjonalne dziecka z rodziną i środowiskiem konieczne jest motywowanie rodziców do zmiany oraz praca prowadząca do stworzenia prawidłowych warunków rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej i jego powrót do domu.

Cel główny gminnego programu to budowa zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin, natomiast cele szczegółowe to:

- Integrowanie i doskonalenie lokalnego systemu wsparcia rodziny, w tym kompetencji kadr działających na rzecz dziecka i rodziny.
- Lepsze funkcjonowanie rodziny oraz poprawa warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym.
- Promowanie rodziny jako priorytetu w pracy instytucji i służb działających na jej rzecz.
- Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin wieloprotblemowych.
- Uwrażliwianie i aktywizowanie środowiska lokalnego na potrzeby dzieci i rodzin dysfunkcyjnych.
- Diagnozowanie i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin.

Odbiorcami programu są rodziny zamieszkałe w gminie Nowa Karczma, doświadczające problemów opiekuńczo-wychowawczych, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej bądź też takie, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska poprzez nadzór kuratora lub umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

Pomoc na rzecz rodzin, którą w ramach niniejszego Programu oferuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie jest nakierowana w pierwszej kolejności na wykorzystywanie zasobów własnych rodziny, a pomoc ze strony instytucji jest uruchamiana dopiero wtedy, kiedy rodzina będzie musiała zmierzyć się z problemami, których nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać.

Praca asystenta rodziny:

Asystent w czasie wspólnych działań z członkami rodziny pomaga w codziennej organizacji dnia, pokazuje jak sprawnie wykonywać obowiązki domowe, opiekować się i wychowywać dzieci. Doradza jak zarządzać budżetem domowym. Informuje jak działają urzędy, szczególnie placówki wsparcia rodziny i dziecka, a także wyjaśnia jak wypełniać dokumentację oraz realizować sprawy urzędowe. Wspiera w kontaktach z pracownikami szkoły, przedszkola, sądu, poradni, przychodni, policji i innych instytucji. Motywuje do podnoszenia kwalifikacji zawodowych i znalezienia pracy.

Najważniejsze jest bezpieczeństwo dzieci. Może być i tak, że czasem zachowania destrukcyjne rodziców zagrażają zdrowiu i życiu dzieci. Rodzic pracuje wtedy nad zmianą, gdy dziecko jest w pieczy zastępczej krótkoterminowej. Nie każda rodzina będzie też chciała i potrafiła skorzystać z tej formy wsparcia. Niemniej jednak asystentura winna być rozumiana jako forma wsparcia a nie przymusu.

Asystent rodziny pracuje z rodziną w oparciu o plan pracy z rodziną. Współpraca z rodziną jest długofalowa, w zależności od potrzeb rodziny prowadzona średnio przez 2 lata, w uzasadnionych przypadkach może być wydłużona do 3 lat.

Celem głównym pracy asystenta rodziny jest osiągnięcie przez rodzinę takiego poziomu stabilności życiowej i odpowiedzialności za własne życie, który pozwala jej, o ile to możliwe, na samodzielne funkcjonowanie i wychowywanie dzieci.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie w 2022 roku zatrudniał trzech asystentów rodziny na umowę o pracę łącznie na 1,5 etatu.

W 2022 roku asystenci rodziny pracowali z 13 rodzinami (25 osób dorosłych i 43 dzieci)

Tabela Nr 15. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny w latach 2014 – 2022.

Wyszczególnienie	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
Ilość rodzin	15	15	16	16	15	16	15	15	13

Źródło: opracowanie własne Ośrodka

Pieczka zastępcza:

Zgodnie z art. 191 ust. 8 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie zobowiązany jest do ponoszenia części wydatków ze względu na umieszczenie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej albo w instytucjonalnej pieczy zastępczej

W 2022 roku do Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie wpłynęły 2 nowe decyzje o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej jak również noty obciążeniowe dotyczące pokrycia części kosztów związanych z utrzymaniem dziecka w pieczy zastępczej zgodnie. W/w decyzje dot.

pobytu dzieci w pieczy zastępczej (dzieci w Domu Dziecka, dzieci, dzieci w rodzinie spokrewnionej, dzieci w Rodzinnym Domu Dziecka oraz dzieci w zawodowej rodzinie zastępczej).

- 2 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej – pierwszy rok pobytu:
(10% refundacji) łączny koszt: 1 805,77 zł.
- 2 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej – drugi rok pobytu:
(30% refundacji) łączny koszt: 6 877,00 zł.
- 10 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej od trzeciego roku pobytu i do końca:
(50% refundacji) łączny koszt: 164 784,14 zł.

Łączny koszt refundacji pobytu 14 dzieci w pieczy zastępczej za rok 2022 wyniósł 173 466,91 zł.

Asystenci rodziny podejmowali różne działania, wspierające rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, w tym między innymi mające na celu edukację rodziny, zarówno w zakresie zwiększania kompetencji rodzicielskich, jak i dotyczące higieny, zdrowego odżywiania, sposobów spędzania czasu z dzieckiem czy też gospodarowania budżetem domowym.

Ważnym elementem działań asystentów rodziny były działania motywujące członków rodziny – zarówno w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych, poszukiwania zatrudnienia czy podjęcia leczenia odwykowego. Istotnym elementem współżycia społecznego są kontakty z różnymi osobami i podmiotami życia publicznego w tym między innymi współpraca ze szkołami, kuratorami, czy innymi instytucjami. I tu także rodziny mogły liczyć na wsparcie. Często okazywało się, że potrzebna jest między innymi pomoc przy napisaniu pisma urzędowego, podania czy życiorysu.

Ogólnie asystenci rodzin wspierali rodziny w kontaktach z urzędami. Jednak najczęściej rodziny uzyskiwały wsparcie przy rozwiązywaniu problemów bieżących, codziennych. Uczono rodziny sztuki mediacji poprzez wspólne omawianie problemów na forum rodziny, niwelowania konfliktów w celu poprawy relacji w rodzinie. Nieraz jednak niezbędna była koordynacja działań rodziny obejmująca opracowywanie i nadzór nad realizacją planu pracy z rodziną. W przypadku potrzeby udzielenia pomocy psychologicznej, członków rodzin kierowano do specjalistów.

Efektywność w/w działań zależała jednak od wielu czynników, w tym między innymi – od: chęci czy braku chęci współpracy ze strony rodzin, zbyt dużej demoralizacji rodzin, roszczeniowej postawy i wyuczonej bezradności, złego sposobu pojmowania celu oferowanej pomocy i konieczności zmiany postaw w rodzinie, oporu i strachu przed zmianą, dziedziczności nieprawidłowych wzorców postępowania, zaburzeń psychicznych i agresywnej osobowości, czy też upośledzenia rodziców lub brak motywacji rodzin do zmiany.

4.2. Wsparcie rodzin w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Od roku 2011 zgodnie z art. 9d ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie działa Zespół Interdyscyplinarny, który w 2022r liczył 8 osób.

W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele: Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Posterunku Policji, Sądu Rejonowego, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Oświaty oraz Ochrony Zdrowia.

Zespół Interdyscyplinarny w roku 2022 reagował na zdiagnozowane problemy społeczne, w szczególności na przemoc domową. Członkowie Zespołu współpracowali ze sobą w skoordynowany sposób łącząc swoją wiedzę i umiejętności.

W minionym roku Zespół Interdyscyplinarny spotkał się 5 razy, podczas posiedzeń dokonano analizy oraz omówiono problemy rodzin z terenu gminy Nowa Karcza. Pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego objęto 15 rodzin i we wszystkich przypadkach powołano grupy robocze, utworzono 15 grup roboczych, które spotkały się w 2022r. 56 razy.

Najczęściej zgłaszane przez osoby pokrzywdzone formy przemocy na terenie gminy Nowa Karczma w minionym roku to przemoc psychiczna/emocjonalna oraz przemoc fizyczna.

W 2022 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 10 Niebieskich Kart – A, uruchomianych przez:

- funkcjonariuszy policji - 5
- pracowników socjalnych OPS - 4
- Oświatę - 1

Działania interwencyjne i pomocowe prowadzone przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w 2022 r. w odniesieniu do osób uwięzianych w problem przemocy w rodzinie.

Tabela Nr 16. Działania podejmowane wobec osób doświadczających przemocy w rodzinie.

Liczba osób objętych	Podjęte działania
7	Wsparcie psychologiczne
2	Powiadomienie Prokuratury o przemocy w rodzinie
15	Wyjaśnianie działań wynikających z procedury "Niebieskie Karty"
3	Pomoc socjalna (udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej)
15	Udzielanie informacji o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie.
15	Edukacja w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie
3	Wsparcie pedagogiczne
3	Wsparcie prawne
15	Monitorowanie sytuacji w rodzinie prowadzone przez OPS i Policję.
15	Współpraca z instytucjami (policja, Centrum Interwencji Kryzysowej, Sąd, PCPR, oświata, placówki służby zdrowia, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacje pozarządowe, placówki pomocy społecznej,

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS w Nowej Karczmie.

Tabela Nr 17. Działania podejmowane wobec osób stosujących przemoc w rodzinie lub podejrzanych o stosowanie przemocy.

Liczba osób objętych działaniami	Podjęte działania
7	Przeprowadzenie rozmowy pod kątem nadużywania alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków
15	Monitorowanie zachowań sprawcy przemocy w rodzinie i podejmowanych przez niego działań
4	Podejmowanie współpracy z placówkami prowadzącymi leczenie odwykowe i terapię uzależnień
15	Udzielenie informacji o możliwościach skorzystania z różnych form specjalistycznej pomocy w lokalnych instytucjach
3	Motywowanie do uczestnictwa w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS.

Tematy poruszane w trakcie posiedzeń to: sprawozdania Przewodniczącej z pracy Zespołu Interdyscyplinarnego, zapoznanie członków Zespołu z aktualnymi procedurami postępowania interwencyjnego w sytuacjach kryzysowych związanych z przemocą w rodzinie, motywowanie do podejmowania działań profilaktycznych przez członków zespołu i przedstawiania propozycji do realizacji w miejscu pracy.

Spotkania Zespołu mają na celu:

- 1) Podejmowanie wspólnych inicjatyw na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 2) Pozyskiwanie partnerów do współpracy w ramach akcji informacyjnych.
- 3) Udzielanie kompleksowej pomocy i wsparcia dzieciom, osobom dorosłym, w tym również osobom starszym będącym ofiarami i świadkami przemocy w rodzinie pozostającymi w środowisku zamieszkania (podejmowanie interwencji kryzysowej, realizowanie procedury „Niebieska Karta”, interdyscyplinarne zajęcie się rodziną.

4.3. Karta Dużej Rodziny – program wspierania rodzin wielodzietnych

W 2022 roku OPS kontynuował realizację zadań wynikających z ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2021 poz. 1744 ze zm). W minionym roku wydano 280 Kart Dużej Rodziny.

Zgodnie z Ustawą z dnia 5 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2021r. poz. 1744 ze zm.) Art. 13. ust. 1. Karta jest przyznawana bezpłatnie, z zastrzeżeniem ust. 1a. Wydanie Karty podlega opłacie w wysokości 11 zł, w przypadku gdy: członkowi rodziny wielodzietnej, na jego wniosek, wydana już została wyłącznie karta tradycyjna i następnie członek rodziny wielodzietnej wnioskuje o kartę elektroniczną albo członkowi rodziny wielodzietnej, na jego wniosek, udostępniona już została karta elektroniczna i następnie członek rodziny wielodzietnej wnioskuje o wydanie karty tradycyjnej.

W przypadku gdy Karta zostanie zgubiona, skradziona lub w inny sposób utracona, wójt wydaje duplikat Karty. Opłata za wydanie duplikatu wynosi 11 zł.

Tabela Nr 18. Zestawienie wydanych kart za lata 2020 – 2022.

Wyszczególnienie	Rok 2020			Rok 2021			Rok 2022		
	Ilość kart		Ilość rodzin	Ilość kart		Ilość rodzin	Ilość Kart		Ilość rodzin
	Karta tradycyjna	Karta elektroniczna		Karta tradycyjna	Karta elektroniczna		Karta tradycyjna	Karta elektroniczna	
Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny	131	136	42	163	163	39	280	280	106

Źródło: Opracowanie własne OPS Nowa Karczma

Jak pokazuje powyższa tabela zainteresowanie Kartą Dużej Rodziny z roku na rok wzrasta, jest to spowodowane coraz większym zakresem profitów tj. zapewnienia zniżki przy zakupie

jedzenia i kosmetyków, odzieży i obuwia, książek, zabawek oraz paliwa. Obniża także koszty rachunków za usług telekomunikacyjne czy bankowe. Pozwala na tańsze przejazdy pociągami i komunikacją publiczną w wybranych miejscowościach. Ponadto pozwala na korzystanie w 2023 r. z limitu 3 000 kWh prądu w cenach z 2022 r. Limit dla osoby bez Karty, to 2 000 kWh.

V. System wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych

Do najważniejszych problemów ludzi starszych i niepełnosprawnych należy samotność i poczucie nieprzydatności. Prowadzą one do stopniowej marginalizacji i wykluczenia ze społeczności lokalnej. Przesłaniem pomocy niesionej przez ośrodek pomocy było zapobieganie temu zjawisku, zwłaszcza wśród osób samotnych. Umożliwienie prawidłowego funkcjonowania podopiecznych ośrodka w środowisku i klimacie domowym to istota usług opiekuńczych. Większość beneficjentów nie dopuszcza możliwości spędzenia schyłku swojego życia w obcym miejscu. Opiekunki w większości są osobami z wieloletnim doświadczeniem w pracy z osobami niepełnosprawnymi i starszymi. Niejednokrotnie akceptacja ze strony podopiecznych jest tak duża, że traktowane są jak najbliżsi członkowie rodziny, a w przypadku osób samotnych często stają się nieformalnymi członkami rodziny. Istotną sprawą przy realizacji pomocy i opieki na rzecz potrzebującego jest poszanowanie godności osobistej, traktowanie z szacunkiem i poszanowaniem każdego człowieka.

W 2022 roku ośrodek ściśle współpracował z rodzinami, dążąc do maksymalnego ich zaangażowania w organizację opieki dla niepełnosprawnych beneficjentów. Współpraca miała zapewnić maksymalną kompensację malejącej wraz z wiekiem samodzielności zaspokajania potrzeb oraz ograniczanie barier społecznych. Katalog wykonywanych usług dostosowany był do indywidualnych potrzeb każdego podopiecznego, tak aby realizacja usług była zgodna z faktycznymi potrzebami w środowisku chorego oraz z możliwościami ośrodka.

5.1 Usługi opiekuńcze

Pomoc w formie usług opiekuńczych przysługuje osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Usługi mogą być przyznane również osobie, która ma rodzinę, a rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępn i zstępni nie mogą takiej opieki zapewnić.

Podstawą świadczenia wszystkich rodzajów usług jest decyzja administracyjna określająca: miejsce i okres świadczenia usług, rodzaje czynności wykonywanych w ramach usług, łączny czas wykonywania usług oraz wysokość i termin wnoszenia odpłatności. Liczba godzin dziennie oraz liczba dni w tygodniu, w których świadczone są usługi jest określona indywidualnie, w zależności od sytuacji i potrzeb danej osoby.

Odpłatność za usługi opiekuńcze określała tabela odpłatności zawarta w Uchwale Rady Miasta Nr XXX/188/2013 z dnia 30 kwietnia 2013 roku w sprawie określenia zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat i trybu ich pobierania (Dz. Urzęd. Woj. Pomorskiego z 2013r. poz.2410) . Koszt jednej roboczogodziny ww. usług w 2022 roku wynosił 19,70 zł.

W 2022r. wydatki związane ze świadczeniem przez opiekunki usług opiekuńczych, wyniosły 27 678,50 zł. Usługi opiekuńcze świadczone były przez 8 opiekunek domowych zatrudnionych w ramach umowy zlecenia.

Dodatkowo w ramach porozumienia z Fundacją „Niesiemy Pomoc” w Sopocie z nieodpłatnych usług opiekuńczych korzystało 21 osób w ilości 2 101 godzin realizowanych przez 13 wyszkolonych w ramach projektu opiekunek. Z warsztatów grupowych z psychologiem skorzystało 14 seniorów.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnację, wsparcie psychologiczno - pedagogiczne oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Zabezpieczając pomoc w formie usług opiekuńczych zauważamy, że wzrasta liczba podopiecznych z ciężkimi stanami chorobowymi, wymagających opieki w formie pielęgnacji chorego w łóżku wraz z toaletą przeciwoleżynową, karmieniem, bądź asystowaniem przy spożywaniu posiłków, rehabilitacją i usprawnieniem zaburzonych funkcji organizmu. Są to osoby ze znacznymi niedowładami po udarach mózgu, wylewach, stanach po złamaniach zwłaszcza kości szyjki udowej i innymi schorzeniami w tym ciężkimi stanami onkologicznymi, neurologicznymi, powodującymi znaczną niepełnosprawność i trudności w codziennym funkcjonowaniu, zwłaszcza w ostatnim etapie życia.

Tabela Nr 19. Realizacja zadania w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania w latach 2020 -2022 roku.

Rok	Liczba osób, którym przyznano decyzją	Liczba świadczeń (godzin)	Koszt ogółem	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rok 2020	10	3 333	59 994 zł	10	15
Rok 2021	12	2 991	54 735 zł	11	13
Rok 2022	11	2 297	155 393	7	36

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Paczki dla Seniorów

W grudniu rozdysponowano 80 świątecznych paczek dla samotnych seniorów z gminy Nowa Karczma, dotarła również pomoc przedświąteczna w formie Szlachetnej paczki. Ponadto uczniowie wraz z nauczycielami Szkoły Podstawowej w Nowej Karczmie zorganizowali zbiórkę żywności długoterminowej oraz słodczy. Dla Seniorów borykających się z samotnością, każda wizyta i wsparcie jest nadzieją i bezcenną radością.

5.2. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi w tym z autyzmem

Wśród specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania na szczególną uwagę zasługiwały usługi na rzecz dzieci z zaburzeniami psychicznymi w tym chorych na autyzm. Wykonawcą na świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi, w tym autyzmem z terenu gminy Nowa Karczma, były firmy, wybrane na podstawie rozstrzygnięcia zapytania ofertowego. W minionym roku wykonano 2 297 godzin na rzecz 7 dzieci. Usługi te realizowali terapeuci prowadząc indywidualne zajęcia z dziećmi. Na ten cel przekazano realizatorowi środki w wysokości 155 393,00 zł.

5.3. Pobyt w Domach Pomocy Społecznej

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Osobę kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, po uzyskaniu zgody tej osoby lub jej przedstawiciela ustawowego albo zgody sądu na umieszczenie w domu pomocy społecznej.

W 2022r. jedna osoba w wyniku przeprowadzonych postępowań została skierowana do domu pomocy społecznej. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca, ustala w zależności od jego zasięgu, wójt / burmistrz / prezydent, starosta lub marszałek województwa i ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym nie później niż do dnia 31 marca każdego roku. Obowiązani do wnoszenia opłat za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności:

- mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka,
- małżonek, zstępni przed wstępnymi,
- gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej – przy czym ww. osoby i gmina nie mają obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniec domu ponosi pełną odpłatność.

W oparciu o obowiązujące przepisy opłatę za pobyt w DPS ponosi sam mieszkaniec, jednak nie więcej niż 70 % swojego dochodu. Jeżeli więc nie pokrywa on opłaty w całości, różnicę ponoszą członkowie rodziny zobowiązani do alimentacji (małżonek, zstępni i wstępní). W przypadku, gdy ich dochody nie przekraczają 300 % kryterium dochodowego, koszty ponosi gmina. W 2022 r. w domach pomocy społecznej przebywało 9 osób. Koszt pobytu osób umieszczonych w domach pomocy społecznej wyniósł 298 697,00 zł.

Z roku na rok wydatki Ośrodka w przeliczeniu na jedną osobę wzrastają. Wzrost wydatków w tym rozdziale wynika głównie ze wzrostu kosztów utrzymania w placówkach za osoby nieposiadające dostatecznych dochodów, z których ponosiłyby pełną odpłatność.

Jako gmina nie mamy wpływu na koszt utrzymania w DPS, ponieważ to starostowie danego powiatu, co roku ustalają miesięczny koszt utrzymania w DPS, a gmina zobowiązana jest do ponoszenia odpłatności zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

W gminie Nowa Karczmia obserwuje się wzrost liczby osób starszych, samotnych, o niskich dochodach, które nie mogą liczyć na pomoc najbliższej rodziny lub w ogóle jej nie mają.

W związku z tym zapotrzebowanie na tego typu świadczenia z roku na rok wzrasta z uwagi na starzenie się społeczeństwa i migrację ludzi młodych.

5.4 Rozwój usług społecznych w gminie Nowa Karczmia.

Ośrodek Pomocy Społecznej Nowej Karczmi z dniem 1 października 2022 roku rozpoczął realizację projektu „Rozwój usług społecznych w gminie Nowa Karczmia”, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020, oś priorytetowa 06. Integracja, Działanie 06.02. Usługi społeczne, Poddziałanie 06.02.02. Rozwój usług społecznych. Projekt realizowany jest w partnerstwie z Ośrodkiem Wsparcia Osób Niepełnosprawnych i Niesamodzielných. Całkowita wartość projektu 500 230,00 zł, w tym wartość z Unii Europejskiej to 425 195,50 zł, pozostałe 25 011,50 zł z budżetu państwa.

Projektem zostało objętych 40 osób zamieszkujących gminę Nowa Karczmia potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym 20 osób będących uczestnikami projektów

realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa. 15 osób została objęta wsparciem w postaci usług opiekuńczych, w tym usługami rehabilitacyjnymi i psychologicznymi w miejscu zamieszkania. Pozostałe 25 zostało zakwalifikowane do Klubu Seniora w ramach którego były realizowane zajęcia warsztatowe, komputerowe, gimnastyka rekreacyjna, wspólne spędzanie czasu, spotkania z dietetykiem i policjantem. Ponadto wszystkie osoby zostały objęte działaniami animacji środowiskowej, która ma za zadanie integrować społeczność.

VI. Świadczenia rodzinne, opiekuńcze, wychowawcze, fundusz alimentacyjny, dodatek osłonowy oraz wydawanie zaświadczeń o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie realizuje zadania w zakresie świadczeń wychowawczych, świadczeń rodzinnych, zasiłków dla opiekunów, jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu - Program "Za Życiem", świadczeń z funduszu alimentacyjnego, dodatki osłonowe oraz zaświadczenia o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

6.1. Świadczenia rodzinne

Świadczeniami rodzinnymi są:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
- świadczenie rodzicielskie,
- jednorazowe świadczenie „za życiem”.

Realizacja świadczeń rodzinnych w okresie od 1 stycznia 2022 do 31 grudnia 2022 roku przedstawiała się następująco:

	Liczba osób uprawnionych	Wyplacona kwota (w zł.)	Wysokość świadczenia
Zasiłek rodzinny z dodatkami	893	1 655 845,38	x
Zasiłek rodzinny	893	1 044 013,46	Od 1 stycznia do 31 grudnia 2022r. wysokość zasiłku rodzinnego wynosi miesięcznie: • 95,00 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia, • 124,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia, • 135,00 zł na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	69	69 000	1 000,00 zł jednorazowo
Urodzenie dziecka	40	39 081,75	1 000,00 zł jednorazowo
Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	27	87 713,49	400,00 zł
Samotnego wychowywania dziecka	20	39 884,76	193,00 zł na dziecko, plus 80,00 zł dla dziecka z orzeczoną niepełnosprawnością lub znacznym stopniem niepełnosprawności, nie więcej niż 386,00 zł na wszystkie dzieci
Wychowanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	235	222 918,57	95,00 zł na trzecie i następne dzieci
Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	67	73 751,27	• 90,00 zł dla dziecka do 5 roku życia, • 110,00 zł dla dziecka powyżej 5 roku życia
Rozpoczęcie roku szkolnego	507	49 076,92	100,00 zł
Podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	182	99 405,34	• 113,00 zł z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania • 69,00 zł w przypadku zamieszkiwania w miejscowości , w której znajduje się szkoła

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Świadczenia opiekuńcze w tym:

	Liczba osób uprawnionych	Wyplacona kwota (w zł.)	Wysokość świadczenia
Zasiłek pielęgnacyjny	299	695 007	215,84 zł
Świadczenie pielęgnacyjne	64	1 615 817	2 119,00 zł
Specjalny zasiłek opiekuńczy	13	67 325	620,00 zł

	Liczba osób uprawnionych	Wyplacona kwota (w zł.)	Wysokość świadczenia (w zł.)
Świadczenie rodzicielskie	52	353 372	1 000,00 zł

Zasiłki dla opiekunów osób niepełnosprawnych

Od maja 2014 roku Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadanie jakim jest przyznawanie i wypłata zasiłków dla opiekunów, czyli dla osób, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 roku w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do tego świadczenia.

Realizacja zasiłków dla opiekunów w okresie 1 stycznia 2022 do 31 grudnia 2022 roku przedstawiała się następująco:

	Liczba osób uprawnionych	Wyplacona kwota (w zł.)	Wysokość świadczenia
Zasiłek dla opiekuna	5	34 260	620,00zł

6.2. Świadczenie wychowawcze

Od 1 kwietnia 2016 roku Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje ustawę o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. W ramach realizacji ustawy przyznawane jest świadczenie wychowawcze, które wynosi 500 zł miesięcznie na dziecko. Od 2020r. świadczenie wychowawcze przysługuje niezależnie od dochodu na dzieci w wieku do ukończenia 18 lat życia. Tutejszy Ośrodek realizując prawo do świadczenia wychowawczego przyznanego przez Wojewodę Pomorskiego wypłacał również świadczenia wychowawcze w wysokości dodatków dyferencyjnych.

Realizacja świadczeń wychowawczych w okresie od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2022 roku przedstawiała się następująco:

	Liczba dzieci	Wyplacona kwota wraz z kosztami obsługi (w zł.)	Wysokość świadczenia
Świadczenie wychowawcze	1 754	4 473 962,25	500,00 zł

Świadczenie wychowawcze 500+ od 2022 roku zostało przekazane do realizacji ZUS. Od 1 stycznia 2022 roku to ZUS przyjmował wnioski o nowe świadczenia i je wypłacał. Natomiast Ośrodek Pomocy Społecznej realizował wypłaty przyznanych już świadczeń do końca okresu, na jaki zostały przyznane, czyli do końca maja 2022 r. W ośrodku nadal są wypłacane świadczenia przyznawane na podstawie koordynacji.

Jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000,00 zł – „Za życiem”

Od 1 stycznia 2017r., z tytułu urodzenia dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, przysługuje prawo do jednorazowego świadczenia w wysokości 4 000,00 zł, przyznane na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" (Dz. U. z 2020r. poz. 1329 ze zm.). Świadczenie przysługuje bez względu na osiągnięte dochody.

W 2022r. wypłacono 3 takie świadczenia.

	Liczba osób uprawnionych	Wyplacona kwota (w zł.)	Wysokość świadczenia
Za życiem	3	12 000,00	4 000,00 zł

6.3. Fundusz alimentacyjny

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Świadczenie przysługuje do ukończenia przez osobę uprawnioną 18 roku życia albo w przypadku, gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyżej niż 500,00 zł. Kryterium dochodowe na osobę w rodzinie wynosi 900,00 zł, ponadto mamy możliwość wypłaty świadczeń w przypadku przekroczenia kryterium dochodowego pomniejszonego o kwotę przekroczenia tzw. mechanizm zł/zł.

Realizacja świadczeń z funduszu alimentacyjnego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 roku przedstawia się następująco:

	Liczba osób uprawnionych	Wyplacona kwota (w zł.)	Średnie świadczenie (w zł.)
Fundusz alimentacyjny	67	274 495,98	346,39 zł

6.4. Prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie realizuje zadania w zakresie postępowania wobec dłużników alimentacyjnych na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. W okresie od 1 stycznia 2022 do 31 grudnia 2022 zostały podjęte następujące działania wobec dłużników alimentacyjnych:

Liczba dłużników alimentacyjnych, których wezwano do zgłoszenia się w celu przeprowadzenia wywiadu	21
Liczba dłużników, którzy zgłosili się na wezwanie w celu przeprowadzenia wywiadu	6
Liczba wydanych decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	1
Liczba dłużników, w stosunku do których wystąpiono do prokuratury o ściganie za przestępstwo niealimentacji (dłużnicy, którzy nie zgłosili się na wywiad)	0
Liczba dłużników, w stosunku do których wystosowano wnioski do Biura Praw Jazdy i Rejestracji Pojazdów o zatrzymanie prawa jazdy	0
Liczba dłużników, w stosunku do których wystąpiono do prokuratury o ściganie za przestępstwo niealimentacyjne (oświadczenie wierzyciela o niealimentacji)	31

W stosunku do części dłużników trwa postępowanie mające na celu ustalenie organu właściwego dłużnika lub stwierdzono, iż nie istnieje organ właściwy do przeprowadzenia postępowania wobec dłużnika alimentacyjnego, ponieważ przebywa on w areszcie śledczym, zakładzie karnym lub poza granicami RP.

W celu zwiększenia skuteczności egzekucji, Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie współpracuje m.in. z Biurami Informacji Gospodarczej. Dłużnicy, których zaległość przekracza 6 miesięcy wpisywani byli do Krajowego Rejestru Długów.

W wyniku prowadzonego postępowania w 2022 roku od dłużników alimentacyjnych wyegzekwowano kwotę 186 806,26 zł. Dla porównania w 2021 roku od dłużników alimentacyjnych wyegzekwowano kwotę 102 512 zł. W 2022r. od dłużników wyegzekwowano o 84 294,26 zł więcej niż w ubiegłym roku.

W okresie od 1 stycznia 2022r. do 31 grudnia 2022r. na świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego wydano 5 228 194,07 zł., zaś na świadczenia wychowawcze w okresie od 1 stycznia 2022r. do 31 grudnia 2022r. wydatkowano 4 473 962,25 zł.

Dla porównania na świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego. W okresie od 1 stycznia 2021r. do 31 grudnia 2021r. na świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego wydano 4 792 563 zł. Natomiast na świadczenia wychowawcze w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2021r. wydatkowano 10 385 294 zł.

6.5 Dodatek osłonowy

Realizację dodatku osłonowego powierzono Ośrodkowi Pomocy Społecznej na podstawie ustawy o dodatku osłonowym. Jest to kluczowy element rządowej Tarczy Antyinflacyjnej, który ma zniwelować rosnące ceny energii, gazu i żywności. Zgodnie z przepisami przysługiwał gospodarstwu domowemu, którego przeciętne miesięczne dochody nie przekraczają 2 100 zł w gospodarstwie jednoosobowym albo 1 500 zł na osobę w gospodarstwie wieloosobowym. Łącznie z pomocy w postaci dodatków osłonowych skorzystało 1 100 gospodarstw domowych na łączną kwotę 832 159,22 zł.

6.6. Wydawanie zaświadczeń o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie od 2021r. wystawia zaświadczenia o dochodzie dla osób przystępujących o dofinansowanie z programu „Czyste Powietrze”. Osoba fizyczna, która zamierzała złożyć wniosek do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach programu „Czyste Powietrze” 2.0. o przyznanie podwyższonego poziomu dofinansowania, do dnia złożenia wniosku musiała uzyskać od wójta, burmistrza lub prezydenta miasta (zgodnie z miejscem jej zamieszkania) zaświadczenie o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka jej gospodarstwa domowego. Wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu na potrzeby wydania zaświadczenia o dochodach o którym mowa w art. 411 ust. 10g ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 ze zm.), w celu złożenia go z wnioskiem o podwyższony poziom dofinansowania z Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”, ustalana jest na podstawie dochodów osiągniętych przez członków gospodarstwa domowego wnioskodawcy. Dochód wykazany w zaświadczeniu oblicza się na podstawie definicji dochodu zawartej w art. 3 pkt 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie w 2022r wystawił 46 zaświadczeń o dochodzie dla osób ubiegających o dofinansowanie z programu „Czyste Powietrze”. Na obsługę powyższych działań przeznaczono kwotę 1 953,16 zł.

VII. Struktura wydatków w odniesieniu do realizowanych zadań

W 2022 roku w wydatkach ogółem najwyższą pozycję stanowiły wydatki (wypłata świadczeń i koszty ich obsługi) świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny – 5 228 194,07 zł. tj. 41,39 % ogółu wydatków roku 2022r., a następnie na realizację Programu „Rodzina 500+” – 4 473 962,25 zł tj. 35,42 % ogółu wydatków roku 2022r. Poniższa tabela przedstawia wydatki OPS w zakresie wypłat świadczeń i koszty obsługi tych zadań w 2022 roku.

OPIS ZADANIA	Wydatki	% ogółu wydatków
Świadczenie wychowawcze (500+)	4 473 962,25 zł	35,42
Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, „za życiem”, , świadczenie rodzicielskie, składki. społeczno - emerytalne	5 228 194,07 zł	41,39
Utrzymanie ośrodka	817 338,66 zł	6,47

Opłaty za pobyt w domach pomocy społecznej	298 696,80 zł	2,36
Zasiłki stałe	129 952,34 zł	1,03
Zasiłki i pomoc w naturze	105 095, 38 zł	0,83
Dożywianie	51 236, 12 zł	0,44
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne	187 853,01 zł	1,49
Pieczna zastępcza	173 466,91 zł	1,37
Pomoc materialna dla uczniów	88 400,00 zł	0,70
Wspieranie rodziny- Asystenci rodzin	65 932,00 zł	0,52
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	58 405,55 zł	0,46
Koszty związane z wydawaniem decyzji w sprawie ubezpieczenia zdrowotnego	95,00 zł	0,001
Pozostała działalność w tym dodatki osłonowe	874 427,25 zł	6,92
Projekt „Rozwój usług społecznych w gminie Nowa Karczma”	73 401,20 zł	0,58
Karta Dużej Rodziny	1 210,18 zł	0,009
Zaświadczenia „Czyste Powietrze”	1 953,16 zł	0,01
OGÓŁEM Wydatki 2022 roku	12 629 619,88 zł	100

Świadczenia z zakresu zadań własnych gminy

Wydatki na wypłatę świadczeń realizowanych w ramach zadań własnych gminy przez Ośrodek Pomocy Społecznej w 2022 roku wynosiły ogółem 572 977,03 zł. Wydatki zostały poniesione na:

Tabela Nr 21. Zestawienie świadczeń dla podopiecznych OPS - środki samorządowe.

Nazwa zadania	Wyszczególnienie wydatków	Plan na 2022r.	Wykonanie 2022r.	Wsk. %
Domy Pomocy Społecznej	Opłaty za pobyt w Domach Pomocy Społecznej	328 400	298 696,80	90,96
Pieczna zastępcza	Opłaty za dzieci z terenu gminy Nowa Karczma umieszczone w pieczach zastępczych	182 000	173 466,91	95,31
Zasiłki i pomoc w naturze	świadczenia dla podopiecznych OPS (zas.celowe, schronienie)	75 600	53 069,15	70,20

Dożywianie	dożywianie dzieci i młodzieży oraz dorosłych w ramach programu rządowego "Posiłek w domu i szkole" (20 % wkładu Gminy do realizacji zadania))	48 000	20 896,17	43,53
Pozostała działalność	prace społecznie użyteczne (wkład własny Gminy)	13 000	8 448,00	64,98
Pomoc materialna dla uczniów	Wypłata zasiłków i stypendiów szkolnych (20% wkładu Gminy do realizacji zadania)	30 000	18 400,00	61,33
RAZEM:		677 000	572 977,03	84,63

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Świadczenia dla podopiecznych OPS - środki rządowe oraz dofinansowanie do zadań własnych gminy

Wydatki na wypłatę świadczeń realizowanych w ramach zadań z zakresu administracji rządowej zleconych gminie lub zadań własnych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w 2022 roku wynosił ogółem **15 454 325 zł**. Wydatki zostały poniesione na:

Tabela Nr 22. Zestawienie świadczeń dla podopiecznych OPS w 2022 roku - środki rządowe oraz dofinansowanie do zadań własnych gminy.

Nazwa zadania	Wyszczególnienie wydatków	Plan na 2021r.	Wykonanie 2021r.	Wsk. %
Świadczenia wychowawcze	świadczenia wychowawcze (500+)	4 404 414 zł	4 392 112,25 zł	99,70
Świadczenia rodzinne i Fundusz alimentacyjny	świadczenia rodzinne "becikowe" zasiłek dla opiekunów specjalny zasiłek opiekuńczy	4 139 090 zł	4 128 493,60 zł	99,79
	świadczenia rodzicielskie	353 000 zł	352 372,10 zł	99,82
	fundusz alimentacyjny	278 000 zł	274 495,98 zł	98,74
	Ustawa „Za życiem”	20 000 zł	12 000 zł	60
	składki na ubezpieczenie społeczne od świadczeń rodzinnych	296 000 zł	291 563 zł	98,50

	Razem Rozdz. 85502	9 491 504 zł	9 451 036,93 zł	99,57
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	Składki na ubezpieczenie zdrowotne od zasiłków stałych i świadczeń pielęgnacyjnych	11 200 zł	10 704,00 zł	95,58
Zasiłki i pomoc w naturze	świadczenia dla podopiecznych OPS (zas. okresowe)	40 000 zł	33 054,23 zł	82,64
Zasiłki stałe	Wypłata zasiłków stałych	136 000 zł	129 952,34 zł	95,55
Dożywianie	dożywianie dzieci i młodzieży oraz dorosłych w ramach programu rządowego "Posiłek w domu i szkole"	69 500 zł	29 944,00 zł	43,09
Dodatek osłonowy	Wypłata dodatków osłonowych	919 632 zł	832 159,22 zł	90,49
Pomoc materialna dla uczniów	Wypłata zasiłków i stypendiów szkolnych	70 000 zł	70 000 zł	100
RAZEM:		10 737 836 zł	10 493 850,72 zł	97,72

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

VIII. Ważniejsze przedsięwzięcia zapewniające ciągłość funkcjonowania oraz utrzymanie infrastruktury

8.1. Obsługa organizacyjna Ośrodka

Dział Organizacyjny Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie w 2022 roku realizował zadania zapisane w Regulaminie Organizacyjnym mające na celu zapewnienie prawidłowego funkcjonowania Ośrodka, a w szczególności:

- Dbano o racjonalne gospodarowanie posiadanym budżetem w związku z realizacją zadań Ośrodka.
- Zabezpieczono funkcjonowanie Ośrodka poprzez zakup niezbędnego asortymentu biurowego, publikacji, druków zgodnie z posiadanymi możliwościami finansowymi.
- Wypełniano zadania punktu pierwszego kontaktu tj. dziennika podawczego w ramach którego prowadzono ewidencję dokumentów wpływających do Ośrodka, prowadzono dystrybucję dokumentacji zgodnie z obowiązującym obiegiem, rejestrowano podania składane przez klientów Ośrodka oraz prowadzono punkt informacyjny, w którym udzielano stronom informacji o możliwości załatwienia spraw w poszczególnych komórkach, wydawano korespondencję awizowaną, decyzje i informacje przyznające świadczenia Administrowano budynkiem Ośrodka.

- Wykonywano przeglądy techniczne roczne i 5- letnie wynikające z ustawy prawo budowlane, a także przeglądy podręcznego sprzętu gaśniczego, hydrantów, drożności przewodów kominowych.
- Dbano o czystość i porządek na terenie Ośrodka.
- Prowadzono rejestr i rozliczano delegacje.
- Zawierano umowy (m.in. dotyczące: ubezpieczenia majątku Ośrodka; zakupu licencji na programy komputerowe takie jak: stypendia szkolne, świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, świadczenie wychowawcze Rodzina 500+, Czyste Powietrze oraz program antywirusowy; Telefonii komórkowej i stacjonarnej; Usług internetowych; Monitoringu obiektów OPS z koncesjonowaną firmą ochroniarską; Konserwacji urządzeń kserograficznych będących na stanie Ośrodka; Zakupu materiałów biurowych, tonerów oraz środków chemicznych; Zakupu usług pocztowych w tym przesyłek zwykłych, poleconych, paczek a także przekazów pocztowych.
- Dbano o terminowe dokonywanie opłat.
- Zabezpieczano sprawne działanie systemów informatycznych, administrowano serwerami oraz bazami danych, archiwizowano bazy danych, przygotowywano i wysyłało sprawozdania i zbiory centralne, instalowano aktualizacje i poprawki w programach używanych w OPS, instalowano oprogramowania użytkowe w nowo zakupionych komputerach, instalowano drukarki, sprawdzano sprzęt przeznaczony do likwidacji.
- Redagowano Biuletyn Informacji Publicznej Ośrodka.
- Nadzorowano archiwizację, przechowywano dokumenty zgodnie z jednolitym rzeczowym wykazem akt.
- Sporządzano i podpisywano umowy po przeprowadzonych zapytaniach ofertowych z wybranymi kontrahentami.
- Sporządzano i podpisywano umowy ze szkołami, placówkami na dożywianie dzieci w roku szkolnym 2022/2023.
- Gospodarowano środkami rzeczowymi i materiałami biurowymi.
- Prowadzono ewidencję ilościowo- wartościową środków trwałych oraz pozostałych środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych przy użyciu systemu informatycznego.
- Dokumentowano wszelkie zmiany w stanie i przemieszczaniu się środków trwałych na podstawie pism. Prowadzono księgi inwentarzowe.
- Przygotowano likwidację zużytego sprzętu- przygotowywano ekspertyzy.
- Obsługiwano portale ePUAP oraz PUE ZUS.

8.2. Informatyzacja

W Ośrodku systematycznie aktualizowano oprogramowanie mające na celu sprawne działanie systemów informatycznych, administrowanych serwerami oraz bazami danych, archiwizowano bazy danych, przygotowywano i wysyłało sprawozdania i zbiory centralne, instalowano aktualizacje i poprawki w programach używanych w OPS. Zamawiano licencje na 2021 rok na programy komputerowe na których pracują pracownicy Ośrodka. Sprawdzano i przygotowywano sprzęt przeznaczony do likwidacji.

8.3. Kontrola Zarządcza w OPS

W oparciu o ustawę 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2022r. poz. 1634 ze zm.), Kierownik OPS jest zobowiązany do zapewnienia funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej.

Kontrola zarządcza w Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie stanowi ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób efektywny, oszczędny i terminowy.

Kontrola zarządcza stwarza podstawy efektywnego zarządzania, dostarczania niezbędnych informacji do podejmowania decyzji związanych z zarządzaniem, sygnalizuje naruszenie prawa, zaniedbania i nieprawidłowości.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie w 2022 r. w wystarczającym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

Powyższe dane oparte były z informacjami pochodzącymi z:

- monitoringu realizacji celów i zadań,
- samooceny kontroli zarządczej przeprowadzonej z uwzględnieniem standardów kontroli zarządczej,
- procesu zarządzania ryzykiem oraz kontroli wewnętrznych.

8.4. Inspektor Ochrony Danych (IOD)

Inspektor Ochrony Danych (IOD) – został wyznaczony w związku ze zmianą przepisów dotyczących ochrony danych osobowych. Do zadań inspektora ochrony danych należało:

1. Informowanie administratora, podmiotu przetwarzającego oraz pracowników, którzy przetwarzają dane osobowe, o obowiązkach spoczywających na nich na mocy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (zwanego dalej RODO) oraz innych przepisów Unii lub państw członkowskich o ochronie danych i doradzanie im w tej sprawie;
2. Monitorowanie przestrzegania RODO, innych przepisów Unii lub państw członkowskich o ochronie danych oraz polityk administratora lub podmiotu przetwarzającego w dziedzinie ochrony danych osobowych, w tym podział obowiązków, działania zwiększające świadomość, szkolenia personelu uczestniczącego w operacjach przetwarzania oraz powiązane z tym audyty;
3. Udzielanie na żądanie zaleceń co do oceny skutków dla ochrony danych oraz monitorowanie jej wykonania;
4. Współpraca z organem nadzorczym w zakresie danych osobowych;
5. Pełnienie funkcji punktu kontaktowego dla organu nadzorczego w kwestiach związanych z przetwarzaniem, w tym z uprzednimi konsultacjami, o których mowa w art. 36 RODO, oraz w stosownych przypadkach prowadzenie konsultacji we wszelkich innych sprawach z zakresu ochrony danych.
6. zachowanie w tajemnicy lub poufności co do wykonywania swoich zadań – zgodnie z prawem Unii lub prawem państwa członkowskiego.

8.5. Współpraca z organizacjami, innymi instytucjami i podmiotami

Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie w toku codziennych działań podejmują współpracę z następującymi organizacjami pozarządowymi, instytucjami i podmiotami:

- 1) Ośrodki Pomocy Społecznej i Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie z terenu Polski – przekazywanie wywiadów środowiskowych sporządzonych lub przeprowadzanych u osób zobowiązanych do alimentacji i dokumentacji osób kierowanych do domów pomocy oraz wymiana informacji na temat osób ubiegających się o pomoc, współdziałanie w zakresie ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, kierowania osób do Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, itp.
- 2) Powiatowy Urząd Pracy (PUP) – w celu rozwijania aktywnej polityki rynku pracy, przeciwdziałania i zapobiegania bezrobociu, w kierunku odzyskania zdolności funkcjonowania w środowisku, u osób długotrwale bezrobotnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym. Ponadto systematycznie prowadzona jest współpraca polegająca na wymianie opinii, informacji, doświadczeń między pracownikami Ośrodka a pracownikami Urzędu celem wypracowania wspólnych działań na rzecz aktywizowania osób bezrobotnych, współpraca w zakresie realizacji prac społecznie – użytecznych i innych programów rynku pracy.
- 3) Komenda Powiatowa Policji – w sytuacjach kryzysowych, zwłaszcza w przypadkach interwencji dot. stosowania przemocy w rodzinie, osób chorych psychicznie, bezdomnych, demoralizacji nieletnich oraz w zakresie zabezpieczenia osób chorych i starszych przed skutkami zimy, w pracy z klientami tzw. „trudnymi” współpraca dzielnicowymi a także korzystanie z asysty w sytuacjach zagrożenia w czasie wykonywania czynności służbowych oraz współdziałanie przy procedurze Niebieska Karta – przeciwdziałanie przemocy, praca w grupach roboczych w ramach działania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- 4) Sąd Rejonowy – współpraca w ramach pracy socjalnej w zakresie wydawania zarządzeń odnośnie władzy rodzicielskiej w środowiskach wskazujących na zaniedbywania dzieci, kierowanie osób na leczenie psychiatryczne bez zgody uczestnika oraz kierowania do domów pomocy społecznej bez zgody uczestnika w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia osoby lub środowiska, natomiast w przypadku rodzin dysfunkcyjnych objętych nadzorem kuratorskim współpraca z kuratorami sądowymi i społecznymi itp.
- 5) Prokuratura Rejonowa – składanie wniosków o wszczęcie postępowania w przypadku zgłoszenia przemocy w rodzinie, podejrzenia o wykorzystywanie seksualne, zaniedbywanie lub innych spraw klientów wymagających rozpoznania wychodzącego poza zakres kompetencji pracownika socjalnego.
- 6) Zakład Opieki Zdrowotnej – wydawanie zaświadczeń o stanie zdrowia klientów, wydawanie decyzji o ubezpieczeniu zdrowotnym, wypełniania dokumentów dla osób ubiegających się o skierowanie do domów pomocy społecznej lub zakładów opiekuńczo-leczniczych, itp.
- 7) Urzędy Skarbowe - współpraca w zakresie egzekucji nienależnie pobranych zasiłków z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego, wymiana informacji.
- 8) Szkoły, Przedszkola i Specjalny Ośrodek Szkolno-wychowawczy – współpraca z pedagogami, a także dyrektorami szkół w sprawie podejmowania wspólnych działań w rodzinach dysfunkcyjnych, wymiana informacji o trudnej sytuacji domowej uczniów i potrzebie dożywiania w szkole w czasie trwania roku szkolnego.
- 9) Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – kierowanie osób uzależnionych na przymusowe leczenie odwykowe.
- 10) Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną – w zakresie pomocy pedagogicznej i psychologicznej dla dzieci z problemami w nauce i zachowaniu.

- 11) Organizacje pozarządowe - tj. Fundacja „Sprawni Inaczej”, „Niesiemy pomoc” , „Słoneczne wzgórze”, „Ośrodek wsparcia Osób Niepełnosprawnych i Niezależnych”, „Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne w Gdyni”- w zakresie wsparcia Środowiskowego Domu Samopomocy, Warsztatów Terapii Zajęciowej, Ośrodka Rehabilitacji Psychoruchowej, Usług opiekuńczych i specjalistycznych, schronienia oraz realizacji projektu „Rozwój usług społecznych w gminie Nowa Karczma”.
- 12) Mediami - na podstawie przekazanych materiałów, w lokalnej prasie ukazywały się komunikaty, informacje oraz artykuły dotyczące pomocy społecznej. Informacje o charakterze urzędowym zamieszczane były także w biuletynie informacji publicznej.
- 13) Bank Żywności w Tczewie – wydawanie skierowań po odbiór paczek żywnościowych w ramach Podprogramu PO PŻ dla klientów Ośrodka.
- 14) Komornicy Sądów Rejonowych i Sądów Okręgowych z terenu całego kraju – współpraca w zakresie ustalania uprawnień do świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego, wymiana informacji.
- 15) Wydział Polityki Społecznej, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej -współpraca w zakresie realizacji zadań.

Podsumowanie

Na terenie gminy Nowa Karczma wg stanu na dzień 31.12.2022r. (dane Urzędu Gminy Nowa Karczma) zamieszkiwało 7 148 osób. Liczba osób korzystających z różnych form pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie wyniosła ponad 3 194 osób, (tj. 44,68 % ogółu mieszkańców gminy Nowa Karczma). Z uwagi na fakt, że współczesny OPS działa nie tylko w obszarze pomocy społecznej, na ogólną liczbę klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie składają się osoby i rodziny uzyskujące wsparcie przede wszystkim z tytułu:

Tabela Nr 23. Liczbę rodzin/osób korzystających z pomocy OPS przedstawia poniższe zestawienie:

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2021	Rok 2022
ustawy o pomocy społecznej	199	188
ustaw o świadczeniach rodzinnych:	776	893
<i>w tym: zasiłku rodzinnego</i>	<i>420</i>	<i>542</i>
<i>świadczenia opiekuńcze</i>	<i>298</i>	<i>299</i>
<i>świadczenie rodzicielskie</i>	<i>58</i>	<i>52</i>
Ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (500+)	1007	1754
ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	32	67
ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	2	3
wypłacie zasiłków dla opiekunów	6	5
ustawy o systemie oświaty (pomoc materialna dla uczniów)	102	110

ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	19	27
ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	16	15
ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (w tym: prace społecznie użyteczne)	8	7
Dodatki osłonowe	0	1100
ustawa o Karcie Dużej Rodziny	50	106

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Zamieszczone powyżej zestawienie porównawcze, pokazuje liczbę osób i rodzin korzystających ze świadczeń przysługujących na podstawie realizowanych ustaw i uchwał, na przestrzeni ostatnich dwóch lat. Jak wynika z niego, nieznacznie zmniejszyła się liczba osób objętych wsparciem społecznym. Jest to przede wszystkim efekt programu 500+. Jednocześnie, pomimo, iż kondycja finansowa rodzin z dziećmi uległa znaczącej poprawie z uwagi na świadczenia 500+, w dalszym ciągu są rodziny niewydolne wychowawczo wymagające stałej współpracy z pracownikami socjalnymi i asystentami rodzin. Praca socjalna w dużym zakresie ukierunkowana jest na ciągłe podnoszenie umiejętności rodzicielskich.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie w ubiegłym roku kontynuował rozwój, szerokich już działań w zakresie wspierania osób i rodzin doświadczających przemocy w rodzinie. Działaniami Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie objętych było 15 rodzin. Wszystkie te rodziny zostały objęte procedurą „Niebieskiej Karty”.

W ubiegłym roku odnotowaliśmy wzrastającą liczbę osób starszych, chorych oraz niepełnosprawnych oczekujących wsparcia ze strony OPS w Nowej Karczmie. Z pomocy w postaci usług opiekuńczych skorzystało 8 osób, poza tym 9 osób przebywało w Domach Pomocy Społecznej.

Rosnąca liczba osób starszych wymusza podjęcie nowych działań ukierunkowanych na tę właśnie grupę wiekową.

W ubiegłym roku na podstawie porozumienia z Fundacją „Niesiemy Pomoc” 21 podopiecznych z Gminy Nowa Karczmia zostało objętych 2 101 godzinami usług opiekuńczych. Dodatkowo w ramach porozumienia 22 osoby z terenu gminy zostały przeszkolone z zakresu wykonywania usług opiekuńczych. Program miał na celu zwiększenie liczby godzin, poprawy jakości oraz zwiększenie dostępności świadczonych usług opiekuńczych dla osób w wieku poprodukcyjnym.

Ponadto w partnerstwie z Ośrodkiem Wsparcia Osób Niepełnosprawnych i Niesamodzielnym od października rozpoczęliśmy realizację projektu „Rozwój usług społecznych w gminie Nowa Karczmia”. Wsparciem zostało objętych 40 osób starszych i niepełnosprawnych zamieszkujących gminę Nowa Karczmia potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w tym 15 osób zostało objętych wsparciem w postaci usług opiekuńczych, w tym usługami rehabilitacyjnymi i psychologicznymi w miejscu zamieszkania. Pozostałe 25 zostało zakwalifikowane do Klubu Seniora w ramach którego były realizowane zajęcia warsztatowe, komputerowe, gimnastyka rekreacyjna, wspólne spędzanie czasu, spotkania z dietetykiem i policjantem. Ponadto wszystkie osoby zostały objęte działaniami animacji środowiskowej, która ma za zadanie integrować społeczeństwo.

Dla wszystkich osób i rodzin objętych wsparciem w 2022 roku OPS w Nowej Karczmie wydał łącznie 1 202 decyzji administracyjnych, w związku ze złożonymi 1 336 wnioskami o przyznanie różnego rodzaju świadczeń

Ośrodek skutecznie wykorzystuje narzędzia informatyczne (w tym także rozwiązania jak E-PUAP i EMPATIA), dzięki którym mieszkańcy mogą wnioskować o przyznanie świadczeń w formie elektronicznej. Rozwiązania takie w znacznym stopniu ułatwiają mieszkańcom naszej gminy wnioskowanie o świadczenia.

Spośród wszystkich wydanych decyzji 134 było odmownych, co stanowiło niespełna 11,14% ogółu wydanych decyzji. Od wydanych decyzji wniesiono 11 odwołań co stanowiło znikomą ilość w stosunku do ogólnej liczby rozstrzyganych spraw. Przy tak dużej liczbie decyzji Ośrodek może pochwalić się niewielką ilością odwołań złożonych przez klientów do Samorządowego Kolegium Odwoławczego, co jest niewątpliwie dowodem na właściwe prowadzenie postępowań przez pracowników Ośrodka.

Tabela Nr 24. Liczba wydanych decyzji 2022 roku.

Wyszczególnienie	Liczba wydanych decyzji OGÓŁEM	Liczba decyzji odmownych	Liczba złożonych odwołań	Rozstrzygnięcia organu II Instancji				
				Decyzje utrzymywane w mocy	Przekazane do ponownego rozpatrzenia	Nie zostały jeszcze rozstrzygnięte	Odwołanie złożone po terminie	Uchylone
Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny	859	78	10	1	7	1	0	9
Pomoc społeczna	222	2	1	0	0	0	0	0
Dodatek osłonowy	11	54	0	0	0	0	0	0
Stypendia i zasiłki szkolne	110	0	0	0	0	0	0	0
RAZEM	1 202	134	11	1	7	1	0	9

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Pracownicy przeprowadzili łącznie 284 wywiady środowiskowe (w tym: 39 wywiadów do celów świadczeń rodzinnych, 7 wywiadów alimentacyjnych oraz 238 wywiadów środowiskowych). Wystawiono 48 zaświadczeń o korzystaniu bądź nie ze świadczeń pomocy społecznej.

Po przeanalizowaniu danych za rok 2022 stwierdzono, iż najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną w minionym roku była długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność oraz ubóstwo.

Przez cały rok 2022 zapewniona była pełna ciągłość pracy wszystkich działów Ośrodka, dzięki temu bez opóźnień realizowane były wypłaty wszystkich świadczeń pieniężnych.

Rodziny i osoby korzystające z pomocy OPS w Nowej Karczmie wymagają nie tylko profesjonalizmu i dużego zaangażowania ze strony pracowników Ośrodka, ale także znacznych nakładów finansowych na realizację przewidzianych ustawą świadczeń.

Działania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie odnoszą się m.in. do celów wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie

Nowa Karczma na lata 2021 - 2026. W związku z tym niniejsze sprawozdanie stanowi analizę osiągniętych efektów tej strategii.

Opisany w sprawozdaniu katalog zadań realizowanych w 2022 roku nadal będzie kontynuowany i na bieżąco modyfikowany.

Bilans potrzeb w zakresie pomocy społecznej na rok 2023

Podstawą do określenia potrzeb w zakresie pomocy społecznej jest prowadzony na bieżąco przez Ośrodek monitoring problemów społecznych występujących w gminie osób korzystających z pomocy na podstawie zgromadzonych danych, analiz i wskaźników, ale także diagnoza zasobów Ośrodka Pomocy Społecznej.

W celu rozwijania funkcjonującego systemu pomocy społecznej oraz w oparciu o zdiagnozowane problemy klientów pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie uważa za potrzebne w szczególności:

- 1) Konieczność zabezpieczenia środków na zadania realizowane przez tut. Ośrodek oraz funkcjonowanie Ośrodka.
- 2) Kontynuacja realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w ramach realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- 3) Prowadzenie działań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w ramach realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Nowa Karczma, w szczególności poprzez:
 - wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze,
 - poradnictwo specjalistyczne,
 - szkoła dla rodziców.
- 4) Prowadzenie działań mających na celu ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji w ramach realizacji wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.
- 5) Zintensyfikowanie działań wspierających osoby starsze i niepełnosprawne poprzez objęcie ich wsparciem w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, zajęciami w „Klubie Seniora” oraz poszerzenie oferty środowiskowego systemu wsparcia poprzez podniesienie standardów usług dla osób starszych i niepełnosprawnych.
- 6) Inicjowanie oraz wsparcie osób nieaktywnych zawodowo poprzez tworzenie warunków do realizacji prac społecznie użytecznych we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy.
- 7) Rozwijanie pracy socjalnej z poszczególnymi grupami osób wymagającymi wsparcia oraz podejmowanie nowych działań mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji.
- 8) Rozwijanie współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami i partnerami społecznymi.
- 9) Konieczne jest również wygospodarowanie środków finansowych na poprawę warunków wynagrodzeń kadry tut. Ośrodka. Uważamy, że poziom wynagrodzenia kadry Ośrodka jest niewspółmierny do realizowanych zadań i podnoszonej za nie odpowiedzialności. Realizowane przez Ośrodek zadania są trudne, wymagające specjalistycznej, interdyscyplinarnej wiedzy i kwalifikacji, ciągłego dokształcania się, a klienci często roszczeniowi i agresywni, co powoduje, że praca w pomocy społecznej jest pracą niebezpieczną i obciążeniową. Należy wskazać również, że obserwuje się spadek zainteresowania pracą w pomocy społecznej spowodowany niskim poziomem wynagrodzeń oraz trudną i specyficzną pracą.
- 10) Szkolenie pracowników i podnoszenie kwalifikacji zatrudnionej kadry.

- 11) Realizacja projektów unijnych oraz projektów socjalnych.
- 12) Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację różnorodnych działań mających na celu wsparcie osób i rodzin oraz rozwój nowych form wsparcia.
- 13) Monitorowanie przestrzegania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych.
- 14) Kontynuacja pracy środowiskowej na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- 15) Działania związane z monitoringiem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 – 2026.